

ב"ה

גליון דברי חזרה

מאמר בעניני דיומא ופרשת השבוע
פרשת כי תבא
סוד האדם שמגלה את האור שבחושך
בחי' ה' אורי בראש השנה
חזרה ס"ג פרשת כי תבא תשפ"ה

פנינים ופתגמים
שב"ק פרשת כי תבא תשפ"ו

גליון מ"ח + פרשת כי תבא + שנה כ'
שנת תשפ"ו לפ"ק

י"ל ע"י

מכון תולדות יהודה סמינריון

לחצות ספרי
ב"ק מ"ו רביע שלישי

מהדורת שמואל אליעזר

**פטרון הגליון
מהדורת שמואל אליעזר**

לזכר נשמת ידידינו הרב החסיד
הר"ר **שמואל אליעזר** ב"ר **יחזקאל** ע"ה
נלב"ע ט"ו סיון תשפ"ד לפ"ק

וזוגתו האשה היקרה והחשובה
מרת **שרה** ב"ר **אליעזר** ע"ה
נפטרה י' כסליו תשע"ט לפ"ק

•

ולזכר נשמת הרב החסיד
הר"ר **שמואל קלמן** ב"ר **יעקב דוד** ע"ה
נלב"ע ביום שמח"ת תשס"ה לפ"ק

כל הזכויות שמורות
למכון תולדות יהודה סטיטשין
להוצאת ספרי כ"ק מרן רבינו שליט"א

Mailing Address:

1465 61st Street
Brooklyn NY 11219
Tel. 718.438.0032 #3
Fax: 718.228.7466

e-mail: toldosyehuda@thejnet.com

הרשמה:

לקבל הגליון מדי שבוע ע"י e-mail
ניתן לפנות למכון

מערכת השיעורים:

718.536.2347

אפסטעיט: 845.818.0048 | קנדה: 14387711003
ארה"ק: 0723323310 | אנגליי: 03301759024

פרשת כי תבא

חזרה ס"ג פרשת כי תבא תשפ"ה
(ב' נצבים בעיד מאנסי)

סוד האדם שמגלה את האור שבחושך בחי' ה' אורי בראש השנה

והיה כי תבוא אל הארץ וגו' ולקחת מראשית כל פרי האדמה וגו' (כו, א-ב). מיירי ממצוות הבאת ביכורים, שתכליתה להודות להקב"ה על הארץ הטובה, כמו שאומרים (פסוק ט) ויבאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש. וההודאה היא באופן שמתחיל בגנות ומסיים בשבח. אח"כ נכתבה בפרשתן התוכחה, וידוע (זו"ח נט) שע"פ הפנימיות כל התוכחות הינן ברכות, ורק ע"פ הנגלה היינן תוכחות.

א.

**בכל ראש השנה מתחדש קטרוג המלאכים שהאדם הוא
אנוש בחי' שכחה ומדוע נזכר**

הנה פרשה זו נקראת סמוך ונראה לראש השנה, וחז"ל (ויק"ר כא, ד) דרשו 'ה' אורי (תהלים כז, א) בראש השנה', שראש השנה הוא יום של אור. ובראש השנה נוצר האדם, וכתוב (ישעיה ב, ה) 'בית יעקב לכו ונלכה באור ה'', הרי לך שהאור מקושר עם הליכה, ואכן האדם הינו 'הולך', ושונה בזה מן המלאך שהוא עומד. ומטעם זה קטרוג המלאכים על בריאת האדם ואמרו 'מה אנוש כי תזכרנו' (בר"ר ח, ו), וקטרוג זה מתחדש בכל שנה בראש השנה.

ומה שנקטו לשון 'כי תזכרנו' הוא משום שזכירה שייכת לחיים, כי החי נזכר ואילו על המת נגזר שישתכח מן הלב (רש"י בראשית לז, לה), ו'אנוש' הוא לשון שכחה, וטענת המלאכים היא מדוע ייזכר האדם, הלא אנוש הוא השייך לשכחה, ואיך נזכר דייקא מי שהוא אנוש.

האדם הוא פנימי וחיותו הוא סוד שלא ניתן להסביר בדיבור

אמנם ענין קטרוג זה וביטולו והמתקנו, הוא סוד נעלם המיוחד לאדם, כיון שהוא סוד אלוקי, ורק מי שיש בו חלק אלוק ממעל יכול להבין סוד זה, אבל למלאך אין חלק אלוק ממעל, כמו שכתב האריז"ל (עץ חיים שכ"ה פ"א), שמלאך הוא חיצוני ואדם הוא פנימי. כי ביצירת האדם כתיב (בראשית ב ז) 'ויפח באפיו נשמת חיים', ואילו מלאך נוצר מדיבור, שמכל דיבור שיצא מפי הקב"ה נברא מלאך (חגיגה יד.), ונמצא שהמלאכים רק בבחי' דיבור, והרי כל מעשי בראשית נבראו בעשרה מאמרות, אבל סוד הוא למעלה מדיבור, כי את הסוד אי אפשר לפרש בדיבור, וחיות שמלוכשת בדיבור ניתן להסבירה, וזו מדרגת החיות של כל הנבראים חוץ מן האדם, שחיותו היא סוד בלתי ניתן להסבר.

גוף האדם נברא ע"י אמירה, אבל את נשמתו נפח בו ה'

ואכן אף באדם יש חיות שאפשר להסבירה, והיא החיות של גוף האדם, שגם הוא נוצר ממאמר 'נעשה אדם' (בראשית א, כו), אבל יתר על כן נפח בו ה' נשמת חיים, וכידוע (רמב"ן ב, ז) שכל הנופח מפנימיותו נופח, ומכך נוצר האדם שעליו נאמר 'בצלם אלקים עשה את האדם' (בראשית ט, ו), והוא חלק אלוק ממעל, ואלמלא הכתוב אמרו אי אפשר לאומרו. ואמרו ז"ל (תיקוני צ:): שהמלאכים רצו להשתחוות אל אדם הראשון כי סברו שהוא האלקים, אך אדה"ר אמר להם 'בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו', שכולנו יחד נשתחוה לה', ומוכחא מילתא שהאדם הינו יצירה אלוקית.

רק האדם שהוא פנימי יכול לגלות את האור שבתוך החושך ושהארץ היא כמו השמים

סוד זה מקושר עם מה שאמרו בזוה"ק (ח"ב קפד.) 'לית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא', שהאור הנכון בוקע דייקא מן החושך, ולשם כך נוצר האדם, כדי שיפיק אור זה מן החושך. והאור יתכנה גם בשם רוחניות, חיים רוחניים וחי נשמה, ויש חושך המסתיר על אלקות, והוא העולם הגשמי. ושני אלו הם בחי' שמים וארץ, אשר 'השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם' (תהלים קטו טז). אך ההבדל בין שמים לארץ ובין גשמיות לרוחניות, הוא הבדל חיצוני ולא פנימי, כי בפנימיות נמצא הקב"ה בארץ כמו בשמים, שהרי לית נהורא אלא מגו חשוכא, מוכח מזה שמה שנראה אצלנו כחושך

גנוז בו אור גדול מן האור שבשמים, והוא גנוז דייקא בתוך החושך, לכן סוד זה מתגלה רק למי שיש לו חלק אלוך ממעל, שהוא פנימי.

תכלית ירידת הנשמה בעולם היא כדי לגלות האור שבתוך החושך

וכן מבואר בתהלים במזמור קלט המדבר מירידת הנשמה בגוף, וכתוב התם (פסוק יא) 'ואומר אך חושך ישופני', אבל למעשה אני רואה אשר 'לילה אור בעדני', כי 'גם חושך לא יחשיך ממך', שאצל הקב"ה אין החושך הסתר כלל, ולא רק שאינו חושך אלא הוי ממש כמו האור, כמו שנאמר (שם) 'לילה כיום יאיר כחשיכה כאורה', וממילא אינו ענין להתעסק עם החושך להאירו, ועד שאין כלל מקום לומר שהארץ מאירה כמו השמים, כי אין הארץ ענין חושך כלל, וכל ההבדל שבין החושך לאור הוא לעיני הנברא, אבל אצל חלק אלוך ממעל אין כלל הבדל בין שמים וארץ, כי כחשיכה כאורה, ולית נהורא אלא מגו חשוכא.

קיצור: המלאכים מקטרגים על האדם שהוא אנוש מלשון שכחה ואיך ייזכר, מלאכים הם חיצונים ונבראו ע"י דיבור כמו כל מעשה בראשית והאדם הוא פנימי שנפח בו ה' את נשמתו והיא חלק אלוך, לכן האדם מבין שאין חילוק בין שמים וארץ ולית נהורא אלא דנפיק מגו חשוכא, כל ירידת הנשמה בעולם היתה כדי לגלות האור שבתוך החושך.

ב.

בתחילת הבריאה היתה עבודת אדם הראשון שלא להכנס לתוך החושך

וכשנברא אדם הראשון לא היה נתון בתוך החושך והגשמיות, ועבודתו את ה' היתה במה שלא יאכל מעץ הדעת, אמנם היצה"ר והנחש פיתו אותו לעבור על רצון ה', וודאי היה זה ענין של חושך, כי עצם הדבר שיתכן לעבור על רצון ה' הוא חושך, אבל אילו היה עומד בזה ולא היה נכנס אל תוך הרע אע"פ שלא הבין מדוע נאסר עליו, וזאת ע"י אמונה פשוטה במאמר וציווי הקב"ה שלא יכנס אל תוך החושך, והיה יודע שאינו צריך להבין הכל, ולא בעי לאכול מעץ הדעת עבור זה, אז היה בזמן מועט משלים את כל עבודתו, והיה נעשה מיד התיקון השלם, ושוב לא היה נכנס לעולם אל תוך החושך.

**ע"י שאכל אדה"ר מעץ הדעת נכנס אל החושך ועתה
יכול לגלות בו האור**

אמנם מבואר באיזהו מקומן (ע"י תנחומא וישב ד) אשר ע"פ עומק המחשבה היה עליו לאכול מעץ הדעת, ולמעשה יצאה טובה גדולה מצד אכילת עץ

הדעת, כי עי"ז נכנס אל תוך החושך, וממילא יכולים עתה לגלות את האור הגנוז בתוך החושך. ואכן כל זה הוא מצד הידיעה ולא מצד הבחירה, שרק מצד הידיעה היה צריך להיות כך, אבל מצד הבחירה היה זה חטא, ומכל מקום אחר תיקון החטא מתגלה צד הידיעה שכך היה צריך להיות מתחילה.

יעקב היה כמו אדה"ר לולי החטא, אבל ישראל נבחרו במתן תורה לגלות האור שבחושך

ויעקב אבינו הוא שלימות מדרגת האדם, כמו שאמרו (ב"מ פד.) שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם הראשון, ונקרא 'יעקב שלימתא' (זוה"ק ח"א קעג:), שהוא האדם השלם. כי כשעלה במחשבה לברוא אדם היתה המחשבה על אדם כיעקב אבינו, ויעקב תיקן את עצמו להיות כמו אדם הראשון לולא החטא.

אך יותר מכך היא מדרגת ישראל, שהבחירה בהם איננה חלק מספר היצירה, שהוא ספר בראשית (רמב"ן בראשית מט, לג), שזה בחי' יעקב, אלא עיקר מדרגת ישראל היא המדרגה של מתן תורה שהיה גמר הגאולה ונאמר בספר הגאולה, כי הקב"ה גאל אותנו ממצרים ונתן לנו את תורתו, ומתן תורה ייסד את קדושת ישראל שנעשו מצווים ועושים. ומחלוקת יוסף עם השבטים האם יש להם דין ישראל קודם מתן תורה היתה תלויה בכך, כיון שקודם מתן תורה לא היתה בנמצא מדרגת מצווה ועושה, ושם במתן תורה נקבעה מדרגתו הנכונה של האדם.

והחידוש של מתן תורה הוא, מה שנאמר שם (שמות כ, יח) 'ומושה ניגש אל הערפל אשר שם האלקים', והערפל הוא החושך, אבל שם הוא האלקים, ושם נתגלה שאין חילוק בין שמים לארץ, וחד הם ממש, דכתיב (שמות יט ב) 'וירד ה' על הר סיני', וכן כתיב 'מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה' (דברים ד לו), ולא עוד אלא שתורה לא בשמים היא (ב"מ נט:) אלא דייקא בארץ, כי עיקר שכינה בתחתונים (בר"ר יט, ז).

מצד היצירה נחשבים השמים והארץ כשנים, ובמתן תורה נתגלה כי אחד המה

וספר היצירה מתחיל באות ב' שיש בה קו עליון וקו תחתון, כנגד שמים וארץ, וקו עומד ביניהם מן הצד המחבר את השמים והארץ, וצורת האות מורה שהשמים והארץ שנים המה, אלא שיש קשר ביניהם, וכמאמר 'בראשית' שהוי נוטריקון ב' ראשית, 'את השמים ואת הארץ', וזוהי דרגת

ספר היצירה. אבל במתן תורה, שהוא במדרגת ספר הגאולה שתכליתה היתה מתן תורה, זכינו לאות א', שכן התחלת מתן תורה היתה באות א', וכן אמרו (בר"ר א, י) שלא ברא הקב"ה את העולם באות א' אלא הניח אותה לפתוח בה במתן תורה, כי אות א' מורה שהשמים והארץ הינם חד ממש, ולא זו בלבד אלא שהתורה בהדיא לא בשמים, כי עיקר שכינה בתחתונים.

קיצור: בתחילה היתה עבודת אדם הראשון שלא להכנס אל החושך ע"י שלא יאכל מעץ הדעת, מצד הידיעה שמתגלה אחר תיקון החטא היה צריך לאכול כדי להכנס אל החושך ועי"ז לגלות אור גדול, מדרגת יעקב היתה כאדם הראשון קודם החטא, אבל ישראל נבחרו במתן תורה ששם נתגלה שהאלקים הוא בתוך הערפל והארץ היא כשמים, ספר היצירה מתחיל בב' המורה ששמים וארץ הינם שנים, מתן תורה מתחיל בא' המורה ששמים וארץ הם אחד.

ג.

ישראל הוצרכו ליכנס לחושך מצרים כדי שיוכלו אח"כ לגלות את האור שבחושך

כדי לגלות זאת, הוצרכו ישראל להכנס תחילה אל החושך והאפילה השוררים בארץ מצרים שהיא ערות הארץ, דהיינו שאינה ארץ בלבד אלא היא ערות הארץ, ועומדת לעומת ארץ ישראל שהיא הארץ המובחרת מכל הארצות, ואילו מצרים היא ההיפך ממנה ממש, כי היא ערות הארץ. ונתבאר במקום אחר שעמלק עומד בבחי' זה לעומת זה של ישראל, אבל מצרים איננה לעומת ישראל, אלא לעומת ארץ ישראל, והתורה אומרת על ארץ ישראל שהיא 'לא כארץ מצרים' (דברים יא, י), וכמו שיש מצות ישוב ארץ ישראל, כך יש לעומת זה איסור לישוב במצרים (רמב"ם הל' מלכים פ"ה ה"ח).

במצרים לא יורדים הגשמים כי אין שם חיבור שמים וארץ

והארץ המובחרת ביותר היא הארץ שמקושרת עם השמים, והחיבור נעשה ע"י גשמים שיורדים מן השמים, וכלשון הכתוב (כח, יב) 'יפתח ה' אלקיך לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצך בעתו'. ואין טיפה יורדת מלמעלה אלא אם כן טיפיים עולות כנגדה מלמטה (עי' תענית כה:), נמצא שע"י הגשמים מתקשרים השמים והארץ יחדיו. ובמצרים לא יורדים גשמים, ולכן אמר פרעה 'לי יאורי ואני עשיתני' (יחזקאל כט, ג), שאין לו צורך כלל בהשפעת הגשמים מן השמים. וכן אמרה תורה (דברים יא, י) 'כי

הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה לא כארץ מצרים הוא וגו' אשר תזרע את זרעך והשקית ברגלך כגן הירק, אבל בארץ ישראל 'למטר השמים תשתה מים', והיינו ששם יש קשר בין שמים לארץ.

העבודה לגלות האור שבחושך שייכת ליוסף והשבטים שירדו למצרים

עבודה זו לגלות את האור שבחושך היא עבודת השבטים, ובפרט שייכת עבודה זו ליוסף הצדיק, שנאמר בו (בראשית לו, ב) 'אלה תולדות יעקב יוסף' כי היה דומה ליעקב (בר"ר פד, ו), אלא שיעקב ענינו הוא שלימות, והיה במדרגת אדם הראשון לולי החטא, אבל יוסף יורד מצרימה אל תוך החושך. ועצם הירידה היתה ענין של חושך, שהרי באה מכח חטא מכירת יוסף, שנחשבה לחטא אל השבטים, והיתה תביעה עליהם על הדבר הזה, ועל ידי כך ירדו למצרים. ויוסף עצמו ירד לערות הארץ, ולא זו בלבד אלא גם נכשל שם באשת פוטיפר בעוון י' טיפין (תיקו"ז ק.), אבל זכה להיות צדיק יסוד עולם, היינו צדיק שמאחד שמים וארץ, וזהו ענין יוסף הצדיק.

השנים הטובות ביותר של יעקב היו בחושך של מצרים

לכן בארץ מצרים השתחוה יעקב ליוסף (בראשית מז, לא), כיון שזהו יתרון יוסף על יעקב. וגם הימים הטובים ביותר של יעקב עצמו היו במצרים, ככתוב (שם פסוק כח) 'ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה', ואמרו בזוה"ק (ח"א רטז:) שישב שם בתפנוקי מלכין. וטוב הרי הוא אור, כנאמר (בראשית א, ד) 'וירא אלקים את האור כי טוב', ועל השנים הקודמות לביאתו מצרימה אמר יעקב עצמו (שם פסוק ט) 'מעט ורעים היו ימי שני חיי', אבל במצרים כתיב 'ויחי יעקב', ששם היו לו חיים ואור כי טוב, ששנותיו הטובות ביותר היו דייקא במצרים במקום החושך הגדול, ובזה כבר החל ענין התהפכות החושך לאור גדול.

תכלית יציאת מצרים היא בירור הלילה שהאיר אז כמו היום

והיינו טעמא שמסכת פסחים פותחת בתיבות 'אור לארבעה עשר', וכבר נתקשו בזה הראשונים (עי' בעל המאור) איך יתכן לכנות את הלילה והחושך בשם 'אור'. אלא זהו ענין פסח מצרים, שנאמר בו (דברים טז, א) 'הוציאך ה' אלקיך ממצרים לילה', כי לילה שייך לשם אלקים, העולה בגימטריא הטבע, וכוונת כל התורה והמכוון של יציאת מצרים הוא לגלות מה שנאמר 'כחשכה כאורה', כי אף שנסים מגלים אור גדול, אבל אין זה עדיין בחי'

'כחשכה כאורה', שמשמעו הוא שגם הטבע הוא נס, כי אליבא דאמת הטבע הוא נס גדול עוד יותר משאר הנסים, כי השורש שעליו מיוסד כל מהלך הטבע הוא נס שאין עוד כמותו, שכן הנס הגדול ביותר הוא התהוות היש מן האין, שהרי אין לך שני דברים הפכיים זה מזה יותר מיש ואין, וכאשר מתהווה היש מן האין הרי זה נס גדול, ונס זה הוא שורש כל הטבע, והקב"ה מחיה תמיד את היש של הטבע מן האין.

והנקודה שעליה סובבת יציאת מצרים היא ענין לילה כיום יאיר, וכמו ששואלים 'מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות' (פסחים קטז.), כיון שליל יציאת מצרים האיר כמו היום (זוה"ק ח"ב לח.), וזה כל ענין יציאת מצרים. לכן תיכף בריש מסכת פסחים נקטינן 'אור לארבעה עשר', וקוראים את הלילה בשם אור.

קיצור: כדי שיוכלו לגלות האור שבחושך ע"י מתן תורה הוצרכו ליכנס למצרים שהיא חושך גדול ערות הארץ, והיא היפך מארץ ישראל שיש מצוה לישב בה ואילו במצרים אסור לישב, ובמצרים לא יורד גשמים שמחברים שמים וארץ ואר"י נשתבחה בגשמים, ועיקר העבודה לגלות החושך שייכת להשבטים ויוסף, ולכן יוסף ירד למצרים, ושם משתחוה אליו יעקב, ומיטב שנותיו של יעקב היו בחושך מצרים, וזהו עיקר הנקודה ביציאת מצרים שיצאו בלילה שהאירה כיום, ולא צריך נסים כי גם הטבע הוא נס גדול שנתהווה היש מן האין, ולכן מתחלת מס' פסחים ב'אור לארבעה עשר'.

ד.

ישראל הלכו במדבר כי אי אפשר לגלות את האור אלא מתוך החושך

ואחר היציאה ממצרים הלכו בני ישראל במדבר, ועל זה נאמר בזוה"ק 'לית נהורא אלא דנפיק מגו חשוכא'. דאיתא התם (ח"ב קפג:): שרבי נהוראי סבא היו לו חבריא שהיו עוסקים בתורה במדבר, ורק בחודש תשרי היו נכנסים אל הישוב, ורשב"י עם החבריא שלו פגשו אותם, ושאל אותם רשב"י אמאי הם יושבים במדבר. אמר לו רבי נהוראי מאמר שלם, המתחיל בפסוק (דברים א, לא) 'ובמדבר אשר ראית אשר נשאך ה' אלקיך כאשר ישא איש את בנו', והקשה, מאי טעמא הולך הקב"ה את ישראל במדבר שהוא מקום נחש שרף ועקרב, שהם כוחות הסטרא אחרא, אלא משום דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא, ומטעם זה גם הם שוכנים במדבר כי שם מתגלים אורות גדולים, ודוקא משום שהוא מקום החושך והסט"א.

הנשמה גולה לעולם הזה כי לא שייך להשיג את אור התורה אלא בחושך

ודבריו אלו תואמים עם מה שאמר רבי נהוראי בפרקי אבות (פ"ד מ"ד) 'הוי גולה למקום תורה'. ובדברים אלו מבאר רבי נהוראי את טעם ירידת הנשמה לעולם הזה, משום שתורה לא בשמים היא, והנשמה יכולה להשיג השגות גדולות ברוחניות אבל לא השגות בתורה, כי לא ניתנה לשמים אלא לארץ, משום שהתורה היא אור נעלה ביותר, אור אלוקי, שהרי אורייתא וקוב"ה חד הוא (זוה"ק ח"ג עג.), ותכלית אור זה הוא לגלות דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא, שכאשר נראה לאדם דבר מה כחושך צריך לדעת שאין זה חושך, אלא אדרבה הוא מקור לאור נשגב, כי המקור לאור גדול הוא החושך, וכפי שמבררים את החושך כך מגלים את פנימיות החושך ורואים שהוא אור גדול. נמצא שהנשמה יורדת לעולם הזה משום שהיא גולה למקום תורה, ורבי נהוראי שהיה במקום החושך אמר כן, ושמור מורה עליו שהוא לשון אור, ולית נהורא אלא דנפיק מגו חשוכא.

קיצור: ישראל הלכו במדבר כי רק בחושך מתגלה אור התורה שהוא אור אלוקי, רבי נהוראי עסק משום כך בתורה במדבר, והוא אומר הוי גולה למקום תורה כי הנשמה גלתה לעוה"ז משום שרק בעולם הזה זוכים לאור התורה שאינה בשמים.

ה.

עיקר ההליכה של האדם היא ע"י ענינים גשמיים שבזה מגלים שהארץ היא כמו השמים

באורח זו נהלך לבאר מה שהאדם הוא 'הולך' ואילו מלאך הוא עומד, דהנה בספח"ק נועם אלימלך (ריש פרשת נח) פירש הפסוק (קהלת א, ד) 'דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת', שכל מדרגה נקראת דור, והצדיק עולה ממדרגה למדרגה. וזהו 'דור הולך ודור בא', שהמדרגה הקודמת הולכת ממנו, ועתה הוא עולה למדרגה הבאה, אבל זהו רק כאשר 'הארץ לעולם עומדת', היינו מכח מה שהוא מברר את הארציות, וכפי כמה שמברר את הגשמיות כך הוא עולה ממדרגה למדרגה, אבל אם יעסוק רק ברוחניות ולא יעסוק בדברים גשמיים לשם שמים, ולא יעבוד את ה' בקיום מצוות גשמיות ועם העולם הגשמי, לא יוכל לעלות במדרגות. והענין בזה, כי ארץ היא בחי' אחרית, ואילו השמים הם ראשית, אבל צריך להעלות את הארץ שתהיה גם היא ראשית כמו השמים, ובבירור זה עולים מן האחרית אל הראשית, והעליה מתחזקת יותר ויותר עד שמתגלה כי עיקר שכונה בתחתונים.

כל הליכה היא בעת האור, כיון שענינה לגלות האור שבחושך

ועצם ההליכה היא באור ולא בחושך, ורק 'הכסיל בחושך הולך' (קהלת ב, יד), וכן אמרו חז"ל (פסחים ב.) לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב, שהולכים רק בעת האור. וכן כתיב (משלי ד, יח) 'ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום', שאורח ודרך של הצדיק אשר הולך בה היא דרך אור, ומוסיפים והולכים באור 'עד נכון היום', שאז האור בשלימות. והיינו שעיקר ההליכה היא לגלות את האור שבתוך החושך, ושהארץ היא ראשית כמו השמים.

ע"י העבודה בימות החול זוכים למדרגות בשבת

ואמרו חז"ל (ר"ה יד): 'המחמיר כחומרי בית שמאי וכחומרי בית הלל, עליו הכתוב אומר והכסיל בחושך הולך'. והטעם לכך, כי הכסיל אינו מבין את מהות עבודת ה', כמו שמצויים אנשים המקיימים את כל התורה כולה ומכל מקום אינם עומדים על עיקר המכוון בכל העבודה, כי אין המכוון בעבודת ה' להיות כחוטב עצים ע' שנה בלא שום השגה וטעם במעשיו ורק אח"כ בעולם הבא יקבל שכר על כל מפעלותיו, אלא עיקר הדרך בעבודת ה' היא שגם בעולם הזה יקבלו שכר, וכמו שבת שהיא מעין עולם הבא (ברכות נז:). והיינו שמלבד המצוה עצמה שיש לקיים, יש גם את מדרגת המצוה, וכענין הכתוב (ויקרא כ, ז) 'והתקדשתם והייתם קדושים', 'והתקדשתם' היינו שיתנהגו בגינוני קדושה כאילו היו קדושים, ואם יתנהגו כן ויהיו כדבעי למהוי, אזי 'והייתם קדושים', שאכן יזכו למדרגה זו ויהיו קדושים באמת.

ומה שאמרו חז"ל (עירובין כב.) 'היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם', הרי זה נוהג באדם תמיד כל ימי חייו, שכאשר עובד האדם את קונו בימות החול זוכה בשבת אל המדרגה הכלולה בעשייתו, כי ימות החול הם הזמן של 'היום לעשותם', ואילו 'למחר לקבל שכרם' הוא בשבת, שהשכר הוא המדרגה של מה שפעל, וזאת מקבלים בשבת, כי שבת היא מעין עולם הבא. ומה שנאמר 'והתקדשתם' קאי על ימות החול, ואילו 'והייתם קדושים' מתקיים בשבת^א.

א. ובודאי שכל ענין זה הוא בכלליות, שכן צריך להיות דרך העבודה, אבל בפרטיות יש בשמים חשבונות הרבה, ופעמים מתגלה מיד ולפעמים מתאחר הגילוי, כי כדי שירד למטה בפועל ממש יש בשמים חשבונות רבים איך ומתי שיהיה, אבל בכלליות זוהי הדרך בעבודת ה'.

עיקר העליה במדרגות היא השגה בה' והתקרבות אליו

וזוהי ההליכה בעבודת ה', וכדחזינון שהצדיק עולה תמיד ממדרגה למדרגה, אבל הכסיל אינו מבין שענין עבודת ה' היא להתקרב יותר ויותר אל ה', אמנם זאת יודע הוא שצריכים להיות 'הולך' בעבודת ה', לכן חושב שההליכה היא ע"י חומרות, שעד עתה היה יכול לאכול מכמה מיני השגחות וכשרויות, ועתה הוא מחמיר על עצמו לאכול רק מהשגחה אחת, ועד עתה נקט כשיטה מסויימת, ועתה מחמיר על עצמו לצאת גם ידי דעת החולקים על השיטה ההיא. וכשיפשפש במעשיו ויעשה חשבון הנפש, תהיה מחשבתו רק על החומרות שהוא מחמיר.

אבל אליבא דאמת, אף שיכולות החומרות להיות ענין מסויים ופרטי בעבודת ה', אבל אינן עיקר העבודה, ואם כל עבודתו היא להחמיר על עצמו, הרי הוא מורה בזה שאינו הולך בדרך העולה בית א-ל, כי הסימן להכיר על ידו שהולך בדרך הנכונה הוא אם נתקרב יותר אל ה' ומכיר בו יותר, ואם נתחזק בו היראה והאהבה לה' והאמונה והבטחון בו ית', ע"י שהכרתו את ה' קיבלה משנה תוקף. אבל 'הכסיל בחושך הולך', שההליכה שלו היא בדרך חשוכא, ולא תתקרב דעתו עד שיאחז כדברי בית שמאי וכדברי בית הלל, ועליו נאמר 'כסיל בחושך הולך', כי מזה מוכח בעליל שעבודתו את ה' היא כעיוור הממשש בצהרים, ואם היה משיג את מדרגות העבודה לא היתה עבודתו בדרך זו, אלא היתה בהליכה הנכונה, שעליה נאמר 'ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון ה'.

קיצור: האדם הוא הולך וההליכה היא ע"י עסק בענינים ארציים שמגלים בהם אור שכן אין הולכים רק בעת האור ואורח צדיקים הוא כאור נוגה, המחמיר כחומרי בית שמאי ובית הלל הוא ככסיל שהליכתו בחושך וסובר שההליכה היא ע"י חומרות יתרות, עיקר העבודה היא לזכות למדרגות גם בעוה"ז, בימות החול עובדים ובשבת זוכים לאור בחי' והתקדשתם ואז והייתם קדושים באמת, הכסיל לא משיג מדרגות אלו ולכן הולך בחושך.

1.

ר' פינחס בן יאיר היה פודה שבויים והוא מלמד לאדם איך לילך ממדרגה למדרגה

ואמרו חז"ל (חולין ז. ראה שלה"ק פר' תצא) שר' פנחס בן יאיר היה עוסק בפדיון שבויים. ונראה שפדיון השבויים הנעלה ביותר שעשה, היא הברייתא האמורה משמו (סוף מס' סוטה) שבה מלמד לאדם דעת איך לעלות ממדרגה

למדרגה, מזריזות לנקיות, ומנקיות לפרישות ומפרישות וכו' לחסידות, עד שמגיע לדרגת תחיית המתים. כי ע"י ההליכה במדרגות אלו נקרא האדם 'הולך', שהרי בית האסורים שצריכים לפדות את האדם שנכלא בו הוא מקום של חושך, כדכתיב (תהלים קז, י) 'יושבי חושך וצלמות אסירי עני וברזל', והוא מקום שהאדם כבול שם ואינו יכול לילך לדרכו, וכמו"כ השרוי בחושך, אינו יודע איך ללכת ולעלות ממדרגה למדרגה, וא"כ המורה לו את הדרך ילך בה, הרי זה ענין של פדיון שבוים.

רק ע"י החושך יכול האדם להיות הולך בעבודת ה'

וארץ מצרים היתה ג"כ בית האסורים, שלא היה אדם יכול לצאת משם (מכילתא יתרו א), ומצרי"ם בגימטריא ערפ"ל שמורה על חושך כפול ומכופל. וכשיצאו ישראל ממצרים נתגלה להם סוד נעלם, ובעיקר נתגלה במתן תורה, שאין החושך מונע את הליכה, אלא אדרבה עיקר ההליכה היא לגלות את האור שבחושך, שבתוך כל חושך גנוז אור, והיציאה מן החושך היא כאשר מוצאים את האור הגנוז, ועי"ז נקרא האדם הולך, כי לולא החושך אי אפשר לקרוא את האדם בתואר הולך, כיון שכל הליכה היא מה ששורה כעת בחושך ומהפכו לאור.

הגאולה ממצרים היתה ממדרגה למדרגה כיון שמתחילה יצאו בחפזון

וגם הגאולה ממצרים נעשתה באופן שהלכו ממדרגה למדרגה, שמתחילה יצאו בחפזון, ואין זו גאולה שלימה, שהרי על הגאולה העתידה כתיב (ישעיה נב, יב) 'כי לא בחפזון תצאו', כי יציאה בחפזון דומה לעבד שברח מרבו, שאינו נעשה בכך בן חורין, ולא זו היא יציאה לחירות. אל חירות היא כמו שנאמר (שמות לב, טז) 'חרות על הלוחות', ודרשו חז"ל (שמו"ר לב, א) חירות ממלאך המות, והיינו שבן חורין הוא שיש לו חירות ממלאך המות והחושך, שבאופן זה יכולים להיות 'הולך', ולזה זכו במתן תורה.

קיצור: ר' פנחס בן יאיר עסק בפדיון שבוים ובברייתא שלו מלמד לאדם סדר ההליכה ממדרגה למדרגה וזהו פדיון שבוים הגדול שלו, כי מי שהוא בבית האסורים אינו יכול לילך והוא יושב בחושך, וכן מצרים היתה כבית האסורים והיציאה ממנה היא ע"י גילוי האור שבחושך, והיציאה ממצרים היתה במדרגות כי בתחילה יצאו בחפזון שאיננו חירות, אלא חירות הוא רק ממלאך המות ומן החושך וזכו לזה במתן תורה.

ז.

ההליכה במדרגות היא העבודה לגלות האמת השוכנת בארץ

וענין 'לא בחפזון תצאו' הוא, שבעלמא כשהולך אדם בדרך אזי תכלית הליכתו היא להגיע למחוז חפצו, ורק לעת עתה נמצא על הדרך המובילה אותו לתכליתו. אבל לא כדרך זו היא דרך הצדיקים העולים ממדרגה למדרגה, כי בהליכה זו אין המכוון להגיע למקום מסוים, אלא הענין בה לגלות את האמת של הקב"ה בעולם הזה, והאמת הזו נמשכת מלמעלה עד למטה, ולא זו בלבד אלא 'אמת מארץ תצמח' (תהלים פה יב), והקב"ה השליך את האמת ארצה כנאמר (דניאל ח יב) 'ותשלך אמת ארצה', וכמו שנתן את התורה שנקראת 'אמת' (ברכות ה:) לדרי מטה, והיינו שהאמת היא דוקא בארץ. וזהו 'דור הולך דור בא והארץ לעולם עומדת', כמו שפירש בספה"ק נועם אלימלך גבי ההליכה במדרגות, וענין 'לעולם עומדת' הוא שקיימת לעולם, מפני שהיא אמת, וקושטא קאי (שבת קד.).

סוד הקץ הוא גילוי האמת שבארץ, כענין קץ שם לחושך

ואמרו בתיקון"ז (ד:) שסוד הקץ מרומז בפסוק 'אמת מארץ תצמח', כי זמן הקץ האמור בדניאל (יב, יא) הוא אלף מאתיים ותשעים שנה, ואר"ץ נוטריקון אלף ר"צ, וכן אמ"ת ר"ת אלף מאתיים תשעים. וענין הקץ הרי הוא מה שנאמר (איוב כח, ג) 'קץ שם לחושך', שמה שהחושך נעשה אור גדול זהו סוד הקץ, ולכן נאמר על עת הקץ 'כי הנה החושך יכסה ארץ וערפל לאמים ועליך יזרח ה' וכבודו עליך יראה'. נמצא שהעליה במדרגות היא גילוי האור הגנוז בחושך, שזהו גילוי האמת.

מצרים היא היפך האמת, וע"י שהיו בה ישראל יכולים לגלות את האמת

ולכן בתחילה היו ישראל במצרים, כי היא היפך האמת, כי האמת היא בלא מצרים וגבולים, ואינה מוגבלת, והאמת שיש בכל מדרגה היא אותה האמת של הקב"ה. ואילו מצרים היא בחי' מצרים וגבולים, ולכן היא גם מעכבת על התפשטות ארץ ישראל לכל הארצות, כיון שענינה מצרים וגבולים, היפך ארץ ישראל שיש בה כח ההתפשטות. ורק אחר שנכנסים למקום החושך יכולים לברר את האמת, שמה שנראה לאדם כחושך שם עיקר השכינה.

קיצור: ההליכה במדרגות היא ע"י גילוי האמת שנמצאת בארץ והקץ נרמז בארץ ובאמת, סוד הקץ הוא 'קץ שם לחושך' כי הליכה

במדרגות היא בגילוי אור הגנוז בחושך, בתחילה היו במצרים שהיא היפך האמת כי מצרים בחי' גבולות ואמת אין לה גבול ובכל מדרגה היא אמת, וע"י שהיו במצרים יכולים לגלות את האמת.

ח.

כל מדרגה היא תכלית לעצמה לעשות בה דירה להשי"ת בתחתונים

ומעתה הרי אין ההליכה כדי להגיע למדרגה מסוימת, אלא שבמדרגה ההיא עצמה פועל לגלות את האור הגנוז בחושך של המקום ההוא, ועושה בו דירה להקב"ה בתחתונים, ודירה זו קיימת לעולם לפי מדרגה זו. וכאשר ממשיך האדם לעלות בסדר המדרגות ונתקרב אל 'דרך עץ החיים' העולה מן הארץ לשמים, הרי הוא מוסיף לעשות להשי"ת דירה נוספת בתחתונים, נמצא שהוא פועל גדולות ונצורות בכל מקום ומקום שהוא, ואם כן בעת שהוא נמצא בדרכו במקום מסוים אין תכליתו לילך ממנו ולהמשיך בעלייתו, אלא הוא מוצא את תכליתו באותה המקום עצמו. ואף שאכן יש לעלות מדרגות, אבל יש למקום ההוא תכלית לעצמו, ואינו משמש רק כדרך להגיע אל התכלית.

בהליכה במדרגות לא מתבטלת הדרך לעולם כיון שנתמלאה באלקות

אם כן, כאשר משמשת הדרך רק כהכשר להגיע על ידה אל התכלית, אין תועלת בה אחר שהגיעו אל התכלית, אבל בהליכה ממדרגה למדרגה נשארת הדרך לעולם, כיון שפעל שם דרך שלמה מלאה בגילוי אלקות, שכל מדרגה ומדרגה נתמלאה באלקותו ית'. ואף שהאמת היא בלתי גבול ובמדרגה מסוימת עדיין לא גילה את כל האמת, אבל בכל פרט ופרט היא אמת לעצמה. ואמנם צריך שתהיה לאדם שאיפה להגיע למדרגות נשגבות, אבל זה רק אחר שמגיע במדרגה שעומד בה אל נקודת האמת שבה, שאז יטיל עליו הקב"ה תפקיד לגלות את האמת במדרגה נעלה מזו, אבל כל המדרגות הן אמיתיות, ותמיד עובדים את ה' במדרגה שעומדים בה עתה.

כל מסע של ישראל במדבר היה חניה קבועה, ולכן נכתבו המסעות בתורה

זה מה שאמרו חז"ל (עירובין נה:): כיון דכתיב בהו 'על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו' כמאן דקביע דמי. כי כשהולכים על פי ה' אין המכוון שעומדים

עדיין בדרך, אלא נחשב כמי שכבר הגיע אל המטרה, ועכשיו הוי מקום זה מקומו הקבוע לו, ובכל מקום ומקום יש לו חניה ומנוחה, ולא נחשב כאילו הוא באמצע הדרך, אלא שהוא חונה שם. וזו טעות המצויה ביני אינשי לחפש תמיד מדרגה שהיא למעלה ממדרגתו, אמנם אין זה הדרך בעבודת ה', אלא יש לו לאדם להשלים את המדרגה שנמצא בה, ולחפש את האמת שבמדרגה זו, וכאשר ימצאנה יתן לו הקב"ה מדרגה נוספת, ותתחדש עבודתו במדרגה הנעלה.

והיינו דכתיב (במדבר לג, ב) 'ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה'.' וצ"ב מדוע היה צורך לכתוב את כל המסעות, כיון שכבר הגיעו לתכלית כל המסעות הללו, ומאי נפק"מ בידיעת כל המסעות שבהם הגיעו אל התכלית. אמנם לדרכינו יובן שאליבא דאמת אינו כן, אלא כל המסעות נשארו, כיון שעשו בחושך המדבר דירה בתחתונים, ומילאו את כל המדרגות באלקות, ולכן הן קבועות וקיימות. ובעבור זה נצטוו משה לכתוב את כל מוצאיהם למסעיהם שהיו על פי ה'.

קיצור: הליכה במדרגות איננה כהליכה אל מקום מסוים אלא שבכל מקום עושים דירה לה' בתחתונים לפי המדרגה ההיא, ורק בגמר העבודה נותן ה' מדרגה חדשה לעבוד בה, הדרך נשארת לעולם אף לאחר שהגיעו אל התכלית כיון שכל הדרך נתמלאה מאלקות, לכן במסעות נחשב כל מקום כחניה ונכתבו בתורה אף אחר שהגיעו לארץ ישראל.

ט.

דרך ההליכה היא שרגל שמאל נשארת במקומה ומורה שכל פסיעה היא כמקום קבוע

והנה כתיב (תהלים עז, כא) 'נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן', דייק לומר שהיו על ידי משה ואהרן יחד, כי משה ואהרן הם בחי' נצח והוד שהם שתי הרגלים (וזה"ק ח"א כא:), ועיקר הרגל ההולכת יא רגל ימין, שכן צריכים להתחיל את ההליכה ברגל ימין, דכי עקר איניש כרעיה דימינא עקר ברישא (יומא יא:), ואז רגל ההוד עומדת במקומה ואינה הולך, נמצא שאינו הולך בשני הרגלים, אלא ברגל אחת, וההוד נשאר במקומו לעשות להשי"ת דירה בתחתונים, ורק אח"כ נמשך ההוד אל הנצח, ואז עומד במקום חדש, ועושה שם דירה להשי"ת בתחתונים. א"כ נמצא שבהליכה ע"י שתי הרגלים יש הוראה שכל פסיעה ופסיעה היא כמקומו, ולכן דייק לומר 'נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן' יחד.

עיקר ההליכה היא ע"י היסוד שמחבר שמים וארץ

אמנם עיקר ההליכה ברגלים היא ע"י היסוד, כי המלאכים עפים בכנפיהם, ואינם יכולים לילך ברגלים משום ש'רגליהם רגל ישרה' (יחזקאל א, ז), שאין להם אלא רגל אחת, וזהו הטעם שמחברים את הרגלים בתפילת שמונה עשרה, שיהיו כאחת כדי להידמות למלאכים (שו"ע או"ח סי' צה ס"א), ורק לאדם יש שתי רגלים, ולכן הוא הולך עמהם ולא עם כנפים. אבל ע"פ קבלה מכוונות שתי הרגלים 'תרי פלגי גופא' (זוה"ק ח"ג קלו.), היינו שאין כל רגל איבר שלם לעצמו, אלא הוי חצי איבר ומצטרפת עם הרגל השניה, וכשמחברים אותן נעשות יחד איבר אחד שלם, והרי ברגל אחת אי אפשר לילך, אלא שהיסוד מפריד בין הרגלים, והוא כמו הממוצע ביניהם ושורשן, והוא משפיע חיות לשתי הרגלים, ועל ידו מקבלים כח לילך עם הרגלים. והיסוד הוא בחי' יוסף הצדיק שמאחד שמיא וארעא ומגלה את האור שבתוך החושך, וכיון שעיקר ההליכה היא לגלות אור זה, לכן מקבלים את כח ההליכה מן היסוד.

רק אחר השלמת מדרגה עולים למדרגה הבאה, ואחר השלמת כל המדרגות עולים לשמים

והדרך הראשונה שנאמרה בתורה היא 'דרך עץ החיים' (בראשית ג, כד), והיא דרך עליית הנשמות מעולם לעולם (עץ חיים שמ"ג פ"ג), שכאשר השלים האדם את עבודתו בעולם הזה ע"י שהיה הולך בו ממדרגה למדרגה, הרי הוא זוכה להליכה מתתא לעילא. ונמצא שהדרך שהולכים בה בעבודת ה' היא ע"י השלמת כל מדרגה ומדרגה בערכה, וכשמשלימים את כל המדרגות בעולם הזה עולים מן הארץ לשמים בדרך עץ החיים. ואילו זכינו היתה עליה זו עם הגוף, ואכן שני אנשים עלו לשמים עם הגוף, והם חנוך ואליהו, חנוך עלה ושוב לא ירד, ואילו אליהו עלה ויורד תמיד, והוא משתמש בשמים ובארץ כאילו היו בית ועליה על גביו, ומחבר את שני העולמות יחד.

כשההליכה למעלה תלויה בהליכה בארץ יכולים לחזור ולירד

וההליכה כלפי מעלה מן הארץ לשמים איננה עם הרגלים, אלא בדרך עפיפה עם כנפים, אמנם הליכה זו שעולים בה מלמטה למעלה תלויה ביותר בהליכה שהולכים בעולם הזה, שהיא עיקר ההליכה שמגלים בה את האור שבתוך החושך, ומפאת כן היא עם הרגלים ולא עם הכנפים. וכאשר ההליכה מן הארץ לשמים מיוסדת על ההליכה שבעולם הזה, פועלת

ההליכה של עולם הזה שיהיו יכולים לירד אחר העליה ג"כ, כיון שנעשה חיבור אחד גדול מן הארץ עד לשמים, ועולם הזה ועולם הבא נתחברו יחד. ולכן עולים ויורדים שוב כמו אליהו הנביא, שעולים בדרך רצוא, ויורדים כדי לקשר את עולם הזה לעליה, ופועלים בזה שלעומת כל מדרגה שעולים בשמים תהיה מדרגה כזו בארץ. ולכן אליהו הנביא הוא מבשר הגאולה בעולם הזה, שהוא הקץ אשר מארץ תצמח.

נצח והוד בחי' שמים וארץ, כי העליה תלויה בהליכה

בזה יבואר מה שמצינו כי בסדר הספירות לפי רוחות העולם הוי נצח למעלה והוד למטה (תיקון טו:), וצ"ב, שהלא נצח והוד הם הרגלים ואין מכון הנצח נגד השמים. אלא כדאמרן, שההליכה בעולם הזה היא גורמת את ההליכה אל השמים. וביניהם הוא היסוד שהוא הצדיק, והוא המאחד שמיא וארעא, היינו רגל ימין ורגל שמאל בחי' נצח והוד.

הליכה במדרגות היא לאט ולא בחפזון

זהו האמור על הגאולה העתידה 'לא בחפזון תצאו', כי חפזון בדרך מורה שתכליתו להיא הגיע אל מחוז חפצו, ולכן אצה לו הדרך, אבל הליכה שאין מטרתה להגיע למקום מסוים, הולכים בה לאט לאט ולא בחפזון, כטעם 'ואני אתנהלה לאטי', כיון שעובדים בזמן ההוא על המדרגה שנמצאים בה.

קיצור: ההליכה היא בשתי רגלים רגל ימין הולכת ורגל שמאל עומדת במקומה ומורה שגם כשהולכים הוי כל פסיעה כחניה קבועה, עיקר ההליכה היא ע"י היסוד שהוא מפריד בין הרגלים שהן כתרי פלגי גופא וכרגל אחד שא"ל לילך בה, ע"י היסוד מחברים שמים וארץ שזהו עיקר ההליכה במדרגות, העלייה למעלה אינה ברגלים ומכל מקום היא תלויה בהליכה ברגלים בארץ, לכן גם אחר שעולים יכולים לירד כי נתחברו שמים וארץ להיות כאחד ומתקנים בארץ כל מדרגה שיש בשמים, זהו ענין אליהו שעלה לשמים וחזר ויורד והוא יגלה הקץ בארץ, לכן נצח והוד שהם שתי רגלים הם גם כנגד שמים וארץ כי תלויים זה בזה, הליכה במדרגות איננה בחפזון כי לא נחפזים להגיע למקום מסוים ובכל דרגה עומדים להשלים העבודה בה.

י.

במצרים לא היתה רק בחי' רגל אחת, ולכן היה שם דיילוג ולא הליכה

ובני ישראל יצאו מארץ מצרים, כי לא היו להם עדיין שתי רגלים, שניסן הוא כנגד רגל ימין (ראה בני יששכר ניסן א, ה), וכן פס"ח עולה בגימטריא נצ"ח,

ואילו סיון הוא כנגד רגל שמאל. לכן כתיב (שמות יט, א) 'ביום הזה באו מדבר סיני', שביום ר"ח סיון באו עם שתי הרגלים למדבר סיני, כיון שכבר ניתנה להם רגל שניה. ובסיני היה הגמר של יציאת מצרים.

וכשהולכים ברגל אחד צריכים לקפוץ, וזה ענין 'פסח' מלשון פוסח, וכן חילוף אותיות קפ"ץ בא"ת ב"ש הוא הו"ד, כי כאשר יש פגם בהוד צריכים לקפוץ. ובמזמור ההודאה (תהלים קז) מודים על רע שנתהפך לטוב, ומסיים (פסוק מב) 'וכל עולה קפצה פיה', שהפגם בהוד גורם קפיצה. והוא ענין 'ויגע בכף ירכו' (בראשית לב, כו) שעשה פגם בהוד (עץ חיים של"ה פ"ה), וצריך לברר שנצח והוד הולכים יחד, כיון שהם כנגד שמים וארץ,

הגמר של יציאת מצרים הוא מתן תורה שענינו הוא בירור הטבע ולא נסים

על כן ביציאת מצרים הוצרכו עדיין לנסים, שבהם לא נעשה דירה בתחתונים, כי ע"י נסים מתרוממים אל על, וכך היתה יציאת מצרים ע"י קפיצה ודילוג ובחפזון, אבל הר סיני אינו מלשון נס אלא מלשון שנאה לאומות העולם ע"י זיכוך הטבע, כמו שאמרו חז"ל (שבת פט.) מאי הר סיני, הר שנעשו בו נסים לישראל, והקשו דא"כ הר ניסאי מיבעי ליה, אלא הר שירדה שנאה לאומות העולם עליו, והרי לן שלא נקרא על שם נסים, אלא על שירדה עליו שנאה לאומות העולם, כי הם שרויים בחושך, וסבורים שהארץ שייכת להם ומה שנאמר 'והארץ נתן לבני אדם', הכוונה אליהם, אבל הר סיני מבשר ואומר שהגויים כאפס נחשבו, ואין להם כלום, אלא הארץ היא כשמים, ולכן גם הארץ היא שלנו, והוא בירור של ה' הוא האלקים. ומאי דכתיב 'הוציאך ה' ממצרים לילה', שמשמעו שיציאת מצרים היא בירור הלילה, הרי זה משום שתכלית וגמר יציאת מצרים הוא בירור הלילה, והגמר הוא שאין צריכים עוד לנסים כפי שהיה ביציאת מצרים, שעל זה מורה שם הר סיני.

בחטא העגל חשבו שמשה לא יחזור לארץ כי לא השיגו שעיקר שכינה בתחתונים

וכל זה נתגלה במתן תורה, אבל כשחטאו בעגל גרמו שלא תהיה עוד שלימות בענין זה, כי חטא העגל נגרם ממה שאמרו 'כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו' (שמות לב, א), שמשה עלה לשמים, וסברו שלא יחזור עוד לירד למטה, כי כיון שזכה כבר לעלות לשמים אמאי ירצה לחזור לירד לארץ. אך עמדו אז ביום הארבעים של מתן תורה, ואם כן היו צריכים

להשיג שעיקר שכינה היא בתחתונים, וממילא אדרבה מהי הסיבה שתגרום לו להשאר בשמים, הלא הארץ נעלה יותר, וכיון שלא השיגו זאת גרמו חסרון בכל ענין זה.

קיצור: במצרים לא היתה לישראל רק בחי רגל אחת שניסן הוא כנגד רגל ימין ורק סיון הוא כנגד רגל שמאל, חסרון ברגל שמאל הוא פגם בהוד שבאתב"ש אתון קפ"ץ, ברגל אחת יכולים רק לקפוץ ולכן היתה היציאה ממצרים ע"י דילוג, ופס"ח בגימטריא נצ"ח, ולכן ביציאת מצרים היו נסים שמתרוממים על ידם למעלה כמו קפיצה, אבל במתן תורה היו כבר ב' רגלים ולא הוצרכו לנסים ולכן נקרא סיני ולא ניסאי ע"ש נסים, וירדה שנאה בו לאומות העולם כי נתברר שהארץ היא כמו השמים ואינה שייכת לאוה"ע, בחטא העגל סברו שמשא לא יחזור לארץ כי לא השיגו שעיקר דירה בתחתונים.

יא.

זמן הביכורים הוא בשבועות ומביאים אותם לירושלים, כי בשניהם יש חיבור שמים וארץ

ודאיתנא להכי שפיר יתבאר לנו מדוע במצות הבאת ביכורים מודים על הארץ, ואומרים 'ויביאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת', וכמו שאמרו חז"ל (ספרי ג) על הפסוק 'ואמרת אליר' שאינך כפוי טובה. כי את הביכורים מתחילים להביא בחג השבועות, ושבועות הוא רזא דעץ החיים (זוה"ק ח"ג צו), אשר עץ החיים מהלך ת"ק שנה (בר"ר טו ט), כמו המהלך שיש בין שמים לארץ (חגיגה יג), ומקומו באמצע העולם בנקודה הפנימית של העולם (זוה"ק ח"ב קפד), וכן מביאים את הביכורים לירושלים שהיא ג"כ באמצע העולם (זוה"ק ח"א רכו). והארץ מקושרת שם לשמים², ומודים על הארץ שע"י חיבורה עם השמים זוכים לאור גדול.

ב. וכבר כתב האריז"ל (עץ חיים של"ב פ"ה) שירושלים היא באמצע ישוב העולם ואילו עץ החיים הוא באמצע כל העולם. כי מאז חטא עץ הדעת אי אפשר ליישב את כל העולם, ומקום שגזר אדם הראשון שיהיה בה ישוב נתייבשה, ובמקום שלא גזר לא נתייבשה (ברכות לא), והרי זה כמו שיש באדם איברים מיוחדים על הפסולת, ומפרישים אותה לסט"א, וככל ענין בית הכסא, שהם חלקים שאי אפשר לברר, כמו כן יש בעולם חלקים כאלו, וכגון המדבר שהוא כמו הפסולת דעלמא, ולכן אי אפשר ליישבו. ואדם הראשון אכל מעץ הדעת כי חשב שע"ז יקבל דעת שלימה, אבל למעשה נעשה עירוב גדול בין טוב לרע עד שאי אפשר לבררו בשלימות, ומאז עבר ענין אמצע העולם לאמצע הישוב, וזו אבן השתיה שבירושלים שהוא באמצע ישוב העולם, אבל היא לעומת מקום עץ החיים שהוא באמצע העולם, ולעתיד לבוא יהיו שניהם במקום אחד.

באכילה מעץ החיים זוכים להשיג את סוד החיים שבתורה

וענין עץ החיים מקושר עם חג השבועות שהוא יום מתן תורה, כי כל הענין באכילת עץ החיים הוא משום שמהות החיים הוי סוד, וכל החושים המורגשים הם רק הארות פרטיות מן החיים הכוללים את כל החושים הללו, אבל החיים עצמם הם סוד, וכשאוכלים מעץ החיים משיגים את סוד החיים, ומדריגת החיים היא החלק אלוך ממעל שבאדם. וזהו הענין שחג השבועות הוא רזא דעץ החיים, כי במתן תורה השיגו ישראל את סוד החיים, שנאמר (שמות לג, כ) 'היום הזה ראינו כי ידבר אלקים עם האדם וחי', כלומר שכשמדבר ה' עם האדם הרי הוא זוכה לחיים. שהתורה היא תורת חיים, והיא המדרגה האמיתית של החיים.

וזה היה עומק המכוון בדברי הקב"ה לאדם הראשון, 'מכל עץ הגן אכול תאכל' (בראשית ב, טז), שיאכל מעץ החיים שכולל בקרבו את כל האילנות, ולא נכנס עתה לבאר ענין זה בארוכה, אבל עיקר הענין הוא שכשאוכלים מעץ החיים זוכים לחיים של תורה.

הביכורים יונקים מעץ החיים שהוא שורש כל האילנות

והביכורים עצמם הם 'ראשית פרי האדמה' דהיינו ראשית האילן, וראשית האילן יונקת מראשית כל האילנות, שהוא עץ החיים, משום שכל אילן בארץ יש לו שורש בגן עדן, שגן עדן הוא כמו כלליות העולם, וכל אילן שבגן עדן מזין חוש אחד של האדם או איבר אחד ממנו, שכל אילן הוא פרט אחד, אבל כלליות כולם הוא החיים, שכן כל חושי האדם כראיה ושמיעה וכל איברי האדם הם פרטים מן החיים עצמם, ונמצא שעץ החיים הוא שורש כל האילנות.

בביכורים מודים על נתינת הארץ שיכולים לגלות בה את האור הגנוז בארץ

לכן בחג השבועות שהוא יום מתן תורה רזא דעץ החיים, מביאים ביכורים שהם 'ראשית פרי האדמה', היינו שיונקים מעץ החיים, ומביאים אותו אל המקום שמחוברים בו שמים וארץ, שהיא מכוון אל מקום עץ החיים, ושם מודים להקב"ה על הארץ הטובה שנתן לנו, כי כיון ששם מתחברת הארץ עם השמים, יכולים לגלות את האור הגנוז בארץ, אשר עי"ז היא כמו השמים ויותר מהם.

מתחיל בגנות ומסיים בשבח כי אי אפשר לגלות אור רק כשנכנסים אל החושך

אף מוסיפים ענין נוסף בהודאה זו, שמתחיל בגנות ומסיים בשבח, ואומרים 'ארמי אובד אבי וירד מצרימה', והמכוון בזה, שאחר חטא עץ הדעת מוכרחים להכנס אל תוך החושך, ואינו דומה למה שהיה קודם חטא עץ הדעת, שגם אז היה יצה"ר של חושך, אבל אז היו צריכים ליהרר ממנו ולא להכנס אל גבולו, אך עתה צריכים להכנס אל תוך החושך, ונעשתה הנהגה חדשה שהיא הנהגה השייכת לספר הגאולה, שהיא שונה מההנהגה של ספר היצירה, אשר בהנהגה זו מהפכים למפרע את החושך לאור, ועי"ז 'העם ההולכים בחושך ראו אור גדול' (ישעיה ט, א), שרק כשנכנסים לתוך החושך זוכים לאור גדול, אשר מהאי טעמא ירדו למצרים.

ואור גדול היינו דחשיב טפי מאור גרידא, וההבדל ביניהם במנינם הוא שאור גדול עולה נ"ר, והמצוות נמשלו לנרות, כמאמר הכתוב (משלי ו, כג) 'כי נר מצוה', והנר מאיר את החושך, כיון שע"י קיום המצוות באופן שמצווים ועושים מאירים את הלילה, ומגלים אשר גם חושך לא יחשיך ממך, ועולים בזה ממדרגה למדרגה, עד למדרגת 'כחשיכה כאורה' שאין שום הבדל ביניהם, ועי"ז מאירים את העולם הזה. והולך בענין זה ממדרגה למדרגה, וזהו 'דור הולך דור בא' שהולך ועולה במדרגות ע"י 'והארץ לעולם עומדת' כמו שכתב בספה"ק נועם אלימלך, והיינו משום שנכנס אל תוך חשיכת עולם הזה, וזהו שמתחיל בגנות כשמודה על הארץ, שדייקא מתוך הגנות והחושך הולכים ועולים אל האור הגדול.

ע"י מדת היסוד מגלים את הברכות הגנוזות בתוך התוכחה

זהו גם ענין התוכחה האמורה בפרשתינו, אשר לפי הנראה הרי היא חושך גדול, אבל ע"פ פנימיות התורה הינן ברכות, והעבודה היא להפוך את החושך לאור. וחזינו שהתוכחה נכתבה בפרשה השייכת למנין ו' שהוא כנגד היסוד, כי בשבוע השישי של ספירת העומר קוראים פרשת בחקותי, ובשבוע השישי מז' דנחמתא קוראים בפרשת כי תבא. והטעם בזה כי רק הצדיק שמאחד שמים וארץ, בכוחו להפוך חושך זה לאור, ואז לא הוי אור גרידא אלא אור גדול.

קיצור: מביאים ביכורים בחג השבועות שהוא רזא דעץ החיים שבאמצע העולם ומביאים אותם לירושלים שבשני אלו יש חיבור שמים וארץ, עץ החיים מגלה את סוד החיים שהוא חלק אלוך ממעל והוא

חיים של תורה ולכן נצטוו אדה"ר לאכול מעץ החיים, ביכורים שהם ראשית האילן יונקים מהראשית של כל האילנות שהוא עץ החיים שהוא כלליות כל האילנות, לכן מודים בהבאת ביכורים על הארץ שניתנה לנו לגלות האור שבה, ומתחיל בגנות כיון שאי אפשר לגלות האור רק אחר שנכנסים אל החושך ומטעם זה נכנסו למצרים, ובחושך נתגלה אור גדול שבגימטריא נר שמאיר את החושך, וכן פרשת תוכחה נאמרה בפרשה וצריך לגלות שפנימיותה ברכות, וקוראים אותה בשבוע שישי של ספיה"ע ושל הנחמות כי ע"י היסוד יכולים לגלות הברכה שבתוכחה.

יב.

האור של ראש השנה הוא מה שנתגלה מתוך החושך שעי"ז הוי האדם 'הולך'

זהו ענין 'ה' אורי - בראש השנה, אור שנתגלה מתוך החושך, ולכן קוראים לפני ראש השנה פרשה זו שעוסקת בגילוי האור. כי בתחילה כשברא הקב"ה את אדם הראשון בראש השנה לא נתגלה עדיין העומק הגדול שיש בבריאת האדם שהוא הולך, והמלאכים נתקנאו בו משום שהוא הולך והמלאכים עומדים, אבל לא הבינו העומק שבדבר, ולכן טענו 'מה אנוש כי תזכרנו', וכינו אותו 'אנוש', המורה על חושך ושכחה, וקטרגו על מה שהאדם נזכר כיון שזכירה שייכת לחיים, והיינו שקינאו בו על שזוכה לחיים ולאור החיים ע"י הליכתו, וכלשון הכתוב (תהלים קטז, ט) 'אתהלך לפני ה' בארצות החיים'. אבל לא הבינו אשר מחמת היותו שריר בחושך הרי הוא הולך, והוא זוכה לחיים נעלים הגנוזים בתוך החושך. וכמו שיוסף ירד לבית האסורים למקום החושך בתוך ערות הארץ, וזיכך אותו כל כך עד שפעל שהעם ההולכים בה בחושך יזכו לראות אור גדול.

הים הוא מקום שכחה ובתשליך משליכים שם את העוונות אבל מוציאים משם הניצוץ הקדוש

ואחרית העולם ובחי' האחרון שלו הוא צד מערב, לעומת מזרח שנקרא קדם ופנים, ובאחר נאחזת השכחה, והמלאכים טענו שהאדם שייך אל האחרית והשכחה, ומערב העולם הוא הים, וכנאמר (תהלים קלט, ט) 'אחרית ים', כי ישוב העולם הוא בחי' מזרח, וחוצה לו הוא מערב, ומקום האחרית הוא מקום השכחה, וכמו דקיי"ל (פאה פ"ז מ"ג) בהל' שכחה, שלאחריו שכחה שלפניו אינו שכחה, שאת מה שמונח לפני האדם איננו שוכח, ורק מה שלאחריו שוכח, ומי שנמצא באחר שייך לשכחה, וכן ים הוא מקום של שכחה, כדכתיב (מיכה ז, יט) 'ותשליך במצולות ים כל חטאתם', וכן אומרים

‘וכל חטאת עמך בית ישראל תשליך במקום אשר לא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעולם’.

וזהו ענין תשליך, שהולכים אל הנהר בראש השנה ומשליכים שם את כל העבירות, אבל את הניצוץ הקדוש חוזרים ומוציאים משם, וכמו שכתב האריז"ל (שעה"כ דרושי ר"ה, הקדמה) לכיין בתיבת 'ונקה' להחזיר הניצוץ הק', שמדת 'ונקה' מנקה את הניצוץ. וזה מורה שגם ממקום השכחה, וממקום אשר לא יזכר ולא יפקד ולא יעלה על לב לעולם, ג"כ יכולים לגלות את האור.

בכח האדם ליכנס לחושך ולצאת ממנו ע"י גילוי האור הגדול שבו

ואם כנים הדברים נמצא שאין האדם רק נזכר כמו שאמרו המלאכים 'כי תזכרנו', אלא האדם הוא זה שיכול להכנס למצולות ים אשר לא יזכרו ולא יפקדו, ואעפ"כ בכוחו לצאת משם. ואכן נקרא האדם 'אנוש', משום שיורד למקום החושך, אבל דייקא שם הוא מגלה אור גדול. וזהו ענין 'כי מן המים משיתיהו' (שמות ב, ט), שהוציאו אותו ממקום השכחה. וכן ביוסף כתיב (בראשית מ, כג) 'וישכחתו' שנפל למקום השכחה, אבל בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים (ר"ה י:), היינו בו ביום ש'ה' אורי' אז יצא מבית האסורים, ואז נעשה מלך, והוא ממליך את הקב"ה על כל העולם, כי הוא הרואה את ה' גם בבית האסורים שבתוך ערות הארץ.

קיצור: ענין אורי בר"ה הוא האור שמתגלה מתוך החושך, המלאכים מקטרגים על האדם על שהוא זוכה לזכירה לחיים אע"פ שהוא אנוש בחי' שכחה אבל אינם משיגים שמתוך החושך משיגים את האור, ים הוא מקום שכחה ומשליכים שם את העוונות אבל אח"כ מעלים משם הניצוץ כי בכח האדם להוציא אור גם מתוך החושך, האדם נקרא אנוש משום שנכנס בהחושך אבל מגלה שם אור, וזהו ענין תשליך בר"ה, יוסף יצא מבית האסורים אחר שנפל לשכחה ונעשה מלך וממליך את ה' בכל הארץ.

יג.

האריז"ל גילה אורות של משיח בחושך של עיקבתא דמשיחא

וכל הדברים האלה נוגעים ביותר בעקבתא דמשיחא ובאחרית הימים, שעקבתא מלשון עקב ואחרית, והוא בחי' מיתה, כמו שאמרו באבות דר'

נתן (פל"א) שמיתה באדם היא העקב, משום שבעקב אין הרגש והרי הוא כמת, והוא כמו יסוד העפר שכנגד צד מערב, והוי מקום עצבות והעדר חיות, שכל זה שייך למערב. והאריז"ל אמר כימיו שעומדים כבר בזמן של עקבתא דמשיחא, והאר"י הק' החל אז לגלות האור הגדול של מלך המשיח, כי אור זה מתגלה דייקא בעקב, כי רק העם ההולכים בחושך ראויים לאור גדול.

מדינת אמעריק"א היתה שכוחה בחי' דור אנוש ולכן היה נסיון גדול בשמירת שבת

ובאחרית הימים בערך בזמן האריז"ל כאשר החל זמן עקבתא דמשיחא, נתגלתה יבשת אמעריק"א, ועד אז היתה שכוחה, שלא ידעו ממקום יבשה זה, והיה נחשב כחלק מן הים, אשר ים הוא מקום של שכחה, והרי אנוש הוא לשון שכחה, נמצא שאמעריק"א שייכת לדור אנוש. ולכן היה באמעריק"א נסיון גדול על שמירת שבת, כי חז"ל אומרים (שבת קיח:) כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו. וכיון שאמעריק"א נחשבת כדור אנוש, הרי הויה היפך משמירת שבת, ובדור אנוש כתיב (בראשית ד, כו) 'אז הוחל לקרוא בשם ה', ותיבת 'הוחל' משמעו חול, והיינו שנפלו לימות החול.

דור אנוש שכחו מנשמתם ולכן סברו שא"א להתקרב אל ה'

וכל חטא דור אנוש נגרם ממה ששכחו שיש להם נשמה, כי עשו חשבונות רבים והוכיחו מהם שלא יתכן כי האדם השפל יתקרב אל ה', שהרי האדם שוכן בעולם העשיה, ויש בעולם זה מדרגות רבות שצריכים לעבור כדי להתעלות לעולם עליון, ואחר שכבר עוברים מדרגות אלו ויכולים לעלות מגיעים לעולם היצירה, שהוא עולם של הרגש, וכל ההרגשות שישנם בעולם הזה שורשם בעולם היצירה, ועל כל הרגש והרגש יש שם עולם מיוחד ומלאך מיוחד שממונה עליו, והרי יש מיני הרגשים עד אין ספור, וכל עולם העשיה הוא כאין ואפס לערך עולם היצירה. ואחר שמשלימים לעבור את כל עולם היצירה, עולים לעולם הבריאה שהוא עולם המחשבה, שכל המחשבות שעולות ברעיון האדם שורשם בעולם הבריאה, ועל כל מחשבה ומחשבה יש מלאך מיוחד, ורק אחר כל אלו המעברים יכולים להתקרב אל ה' ע"י עליה לעולם האצילות. ואם כן איך שייך כלל שיגיע האדם עד לשם.

אבל כל החשבונות הללו נכונים רק כששוכחים מן הנשמה, שהנשמה היא חלק אלוך ממעל ממש, ועל ידה יש לאדם קו ישר שנמשך מלמעלה עד למטה שלא בדרך השתלשלות, ואינו צריך לעבור כל המעברים הללו כדי להגיע אל ה'. ושבתי היא יומא דנשמתין ולא יומא דגופא כלל (זוה"ק ח"ב רה.), ולכן שבת מבטלת את החשבונות הרבים של דור אנוש, והמשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו.

ואין עוד מדינה בעולם שהנשמה שבאדם נשכחה בה כמו במדינת אמעריק"א, שאין קיימת שם כלל מציאות של נשמה, והיא השולטת בעקבתא דמשיחא על כל העולם, וזהו הנסיון של עקבתא דמשיחא, ולכן נתרבתה כל כך העצבות בדורינו. וכל המתקלקלים בדורינו אינם מתקלקלים מפני שהם רשעים, אלא מחמת שנפלו לעצבות ויאוש ואין להם חיות, ואינם בוחרים ברע אלא במות, שזה גרוע מבחירה ברע, והם יודעים שהם מאבדים עצמם לדעת אבל בוחרים במות.

אמנם ראש השנה הוא ההיפך מכל זה, כי הוא יום של אור, ובו ביום נפח הקב"ה באדם נשמת חיים, ותוקעים בשופר משום 'עוררו ישנים משנתכם' (רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד), אשר שינה היא אחד מס' במיתה (ברכות נז:), וע"י השופר מתעוררים משינה ומיתה, והעם ההולכים בחושך יראו אור גדול בב"א.

קיצור: עקבתא דמשיחא היא באחרית בחי' שכחה ודייקא בזמן זה גילה האר"י הק' את אורו של מלך המשיח, בזמן זה נתגלה אמעריק"א שהיתה שכוחה כבחי' דור אנוש, לכן היה נסיון על שמירת שבת שעל ידה מוחלים גם עבודה זרה כדור אנוש, כי הם שכחו שיש לאדם נשמה ועי"ז מתקרבים אל ה' שלא בדרך השתלשלות, וכן באמריק"ע אין יודעים ממציאות הנשמה, אבל שבת היא יומא דנשמתין, אמעריק"א שולט בעקבתא דמשיחא שזהו הנסיון בדור זה, כל המתקלקלים הם מחמת עצבות השורה באחרית שעי"ז בוחרים במות, אבל ר"ה הוא יום של אור ובו נפח ה' את הנשמה באדם, ומתעוררים משינה שהיא כמיתה וזוכים לאור גדול.

פנינים ופתגמים

פרשת כי תצא תשפ"ו

סעודה ליל שבת

(א) בפרשתן יש ק"י פסוקים, שעולה בגימ' נ"ס, כי יש ניסים

גשמיים אבל יש גם ניסים רוחניים, וכללות פרשתינו מדברת מניסים רוחניים אלו, וכגון מה שהתירה תורה אשת יפת תורה שהיא ענין ערוה, למען לתקן ניצוץ נידח, הרי זה כנס שיוצאים צו מן השורה. וכן מלות יצום נוגע לעריות, והתירה תורה למען לא ימחה שם אחיו מישראל. וגם ענין צן סורר ומורה שייך לזה, שהרי התורה ציותה לסוקלו זכאי כדי שלא ימות חייב, והרי הצחירה ניתנה ציד האדם, וכאן יצמה תורה מגדר הצחירה וציותה לסקול אותו זכאי, וזהו ג"כ צגדר נס רוחני.

גם נאמר צפרשתן מלות השבת אצידה, שכל ענינה היא חזרת ניצוצין אצודים למקומם, ובהשגת אצידה קי"ל (צ"מ ג.) שזקן ואינה לפי כבודו פטור, וכמו שדרשו מ'התעלמות' פעמים שאתה מתעלם. והרי מי לנו גדול ואינו לפי כבודו כמו הקצ"ה שפועל להחזיר נשמות נפולות, שהרי האדם הוא צמר כן מעצמו, והיה ראוי להיות דדיק, וצודאי שאין זה לפי כבודו של הקצ"ה

לתקנו ולקרצו, אלא שהקצ"ה עובר על שורת דינא, ופועל לתקן כל נשמה ונשמה לכל יודח ממנו נידח.

וענין זה שייך לחודש תשרי, שבו נעשים ניסים רוחניים לעומת חודש ניסן שבו נעשים ניסים גשמיים, וכמו שחודש אדר הוא הכנה לחודש ניסן, כך חודש אלול הוא הכנה לניסים הרוחניים של חודש תשרי, וצחודש אלול צריכים לפעול שיהיה ניסים רוחניים צחודש תשרי, לתקן שלא יודח ממנו נידח.

(ב) ולא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה וגו' לא תדרוש שלומם וטובתם כל ימך לעולם (כג, יז). ומקשים שלכאורה לא שייך להכא, שהלא הכחוש החמירה כל כך צדין עמו ומואב, ואם כן איך אמר על זה שלא עלתה צידו לקללם אלא הפך ה' הקללה לברכה.

וייש לומר שלפעמים כאשר ניצוץ גדול וקדוש נבלע צין הקליפות, העצה להוציא ניצוץ זה היא, ע"י שמגצירים מאוד את הקליפה, ואומרים עליה שהיא

שמחמת הזכרה הגדולה שיש בהם זריכים לרחקם לגמרי, שע"ז נוכל להוציא ממנו הניצוץ הק', ושפיר הוא מקומו כאן.

וענין זה של צירור הניצוץ של משיח שיין להקצ"ה לצדו, כי הוא ענין שמיימי, ולכן כל הענין הפיכת הקללה לזכרה היתה שלא מדעת ישראל כלל, ולא היו שותפים לכל המעשה של בלק ובלעם. ומכל מקום כשלומדים תורה לשמה יכולים לכוין גם דעת ה', כי הרי תורה לשמה היינו שלומדים תורת ה', וע"ז יכולים להשיג את דעת ה', ולכן אלו שלמדו תורה לשמה, השיגו לדרוש 'מואצי ולא מואצית' (יבמות עו:), שע"ז יצא מהם ניצוץ של משיח, אבל אלו שלמדו תורה שלא לשמה כדואג שחורתו היתה מן השפה ולחוץ (סנהדרין קו:) לא היו יכולים להשיג דרש זה ולכן חלקו עליו.

ג) אמר רצה הכל חייבין בתקיעת שופר ואין הכל בקיאים בתקיעת שופר, גזירה שמה יטלנו צידו וילך אלל הצקי ללמוד, ויעצירונו ארבע אמות ברשות הרצים, והיינו טעמא ללולב והיינו טעמא דמגילה (ר"ה כט:). יש לומר הענין בזה, כי צק"י אחרון יצ"ק ומורה על יחוד נעלה, וכמו שאמרו אשר יצ"ק נוט' יחוד צ"רכה ק'דושה (וזה"ק ח"ג רעו:), ובשבת הוא היחוד נעלה יותר, וחיישינן שאין הכל בקיאים בעשיית יחוד גדול זה, ומחוסר הבקיאות יגרמו להוציא מענין יחוד זה

קליפה גדולה וחזקה, שע"ז לא שיין שיתחבר הניצוץ הקדוש עם הקליפה הגדולה הלזו, והיא עומדת שם נפרדת ממנה, וע"ז יכולים להוציאה.

ובן היה צעמון ומואצ שהיה אללם הניצוץ הקדוש של משיח, ולכן הרחיקה אותם התורה מאוד, והחל ענין זה כבר אלל אברהם, שאמר ללוט 'הפרד נא מעלי' (בראשית יג, טו), שכיון שהיה צו ניצוץ של משיח הפרידו אברהם לגמרי ממנו, שע"ז לא יהיה חיבור צינו לצין הניצוץ של משיח, ולכן המשיך אברהם ואמר 'אם השמאל ואימינה ואם הימין ואשמאילה', ופירש רש"י בכל אשר תשב לא אתרחק ממך ואעמוד לך למגן ולעזר, וסוף דבר הוצרך לו שנאמר (שם יד, יד) 'וישמע אברהם כי נשבה אחיו' וגו'. שהכוונה שלמען להוציא ממנו את הניצוץ הקדוש של משיח לא יתרחק ממנו לגמרי, כיון שכל הפירוד ממנו הוא למען הוצאת ניצוץ זה, וכן היה שאברהם הציל את לוט מחמת הניצוץ הק' שצקצו.

וזוהו שאמרה תורה 'ויהפוך ה' את הקללה לזכרה', קאי על הזכרה הגדולה שהיתה גנוזה צעמון ומואצ, והוא הניצוץ של משיח, שבה הפך הקללה לזכרה, שכן בתורה נרמז ענין משיח רק בצדרי בלעם, כמו שכתב הרמב"ם (הל' מלכים פ"א ה"א) שמה שאמר בלעם 'דרך כוכב מיעקב וקם שצט מ ישראל' קאי על דוד ומשיח, וצבצור זה 'לא תדרוש שלומם וטובתם לעולם',

שאמרו חז"ל (ברכות ד:): על מה שאומרים 'ה' שפתי תפתח', והיינו שאף במקום שאי אפשר להתפלל יכולים לבקש על הא גופא שיוכל להתפלל, וזהו ענין מלחמת הרשות לתקן מקום תפילה גם בחוץ לארץ ולהוציא התפילה מן השביה, שזהו ע"י תפילה אריכתא שנעשה ע"י בקשה של ה' שפתי תפתח היינו תפלה שיוכל להתפלל.

(ה) והיה אם לא חפצת בה ושלחתה לנפשה (כא, יד). כתיב (שה"ש ג, ו) 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ'. וידוע הפי' (רמב"ן אמונה ונצחון פי"ט) שכאשר זוכה האדם להרגיש התעוררות צענין מסויס, עליו לעשות לו כלי, כדי שיורידו עד למעשה, וזהו 'עד שתחפץ', שיעשה לו חפץ צפועל. וזהו גם ענין 'תפתח', כי הא ודאי אשר הניצוץ הקדוש אשר צעורה התירה תורה יפת תואר נתזררה בהמלחמה, אבל לא מוצטח עדיין שירד עד לצפועל ממנו, שאז מותרת לו האשה לעולם, ולכן אמר 'אם לא תפתח' זה ושלחתה לנפשה', שאם אין לך חפץ זה, הרי זה מורה שהצירור לא פעל עד צעולם המעשה ממנו, ולכן ושלחת לנפשה'.

(ו) ותפשו בו אביו ואמו והוציאו אותם אל זקני עירו וגו' ואמרו אל זקני עירו בננו זה מורד ומורה וגו', לא תלין נבלתו על העץ כי קבור תקברנו ביום ההוא כי קללת אלקים תלוי וגו' (כא, י"ב-יג).

אל רשות הרצים, היינו שיהיה אל החיצונים אחיזה בציחוד ח"ו, ולכן דחו אותם חכמינו ו"ל.

ובשלישה דברים אלו יש רמז לענין יחוד יצ"ק, דהנה יצ"ק גימ' צ"פ יו"ס, ורומז לר"ה שהם שני ימים אבל הם יחד כיומא אריכתא, רומז על יחוד יצ"ק, ולכן יש חשש זה בשופר שתוקעין ביום זה.

ולולב מוליכין ומציאין לכל הרמות, וענין זה מורה על מה שכתב בלקוטי מהר"ן (קמא ו) שצריך להיות בק"י צרכא ובק"י בשוב.

ופורי"ם עולה כמספר ג' פעמים יצ"ק, שכיון שהוא האחרית של השנה כולל בקרבו גם את היחודים של שופר ולולב, ולכן נרמזו בו ג"פ יצ"ק.

אחר הבאטע

(ד) בי תצא למלחמה על אויבך וגו' וראית בשביה אשת יפת תואר וגו' (כא, י). ופירש"י במלחמת הרשות הכתוב מדבר. הנה רשו"ת גימ' הר"ת של שזעתינו ק'צל ושמע לעקתינו יודע תעלומות. ומינות אש"ת יפ"ת נוט' א'דנ"י ש"פתי תפתח פי' יגיד תהלתך. הענין בזה שארץ ישראל היא מקום תפלה אבל חוץ לארץ אינו מקום תפילה, אבל הכוונה בזה שהתפילה שם היא בשביה, ועבור זה יש ענין של תפלה אריכתא כמו

עם שצע עולה י"ג, כנגד י"ג מדות הרחמים שמתעוררים בצדוש אלול (שער ריה"ק מה.).

יידוע (ספר יצירה פ"ב ד) ענין רל"א שערים שהם צירופי אותיות כל אות עם שאר האותיות, ויש בזה רל"א שערים פנים ורל"א שערים אחר, וביחד הם תס"ב שערים, והנה צירוף ג"ד הוא הצירוף המ"ה מרל"א הצירופים, והוא גימ' אד"ס, ומתחל לעילא הוא הצירוף התי"ו שעולה כמספר אד"ס דו"ד משי"ח, שהם ר"ת אד"ס, וכל השערים ביחד עולים כמספר אד"ס זי"ת, וזי"ת מורה על אור. וגד נקרא כן על שם בג"ד (בראשית ג יא) שעולה ט', ומספר הקודמי של אות ט' עולה ג"כ מ"ה.

(ח) **בי תצא מחנה על אויביך** ונשמרת מבבל דבר רע (כג). י. ידוע ענין ש"י עולמות שמתחלקים לר"ז אורות כמנין אור"ר צדד ימין, וק"ג אורות צדד שמאל (זיה"ק ח"ב קסו:). וצדד שמאל יש לחיצונים אחיזה, ועיקר המלחמה עם האויצים הוא להוציא אחיזתם מק"ג אורות אלול, אבל כדי שנוכל להוציא אותם מהם צריך שר"ז האורות יהיו שלמים וטובים, שבלאו הכי ינטרפו עם ק"ג האורות ויצא האדם לידי מכשול של קר"י שעולה ג"כ בגימ' ש"י. וזה שאמר 'כי תצא מחנה' על אויביך', כי מחנה' עולה ק"ג, אשר עיקר היציאה על אויביך הוא כדי להוציא את ק"ג האורות, ולכן 'ונשמרת מכל דבר רע', כי דבר רע' עה"כ גימ'

ופירש"י (פסוק יא) שכן סורר ומורה נולד מאשת יפת תואר. והענין בזה, שכח האריו"ל (לקו"ת פר' וירא) שאב ואם נותנים לאדם כלם על נשמתו, ולפי ערך קדושתו נמשך להם כלם קדוש. ואם כן באשת יפת תואר נמשך בהן כלם טמא, וזה גורם שיהיה בן סורר ומורה. ולכן אמרה תורה שאציו ואמו שהמשיכו לו כלם שאינו מתוקן, צריכים לתפשו ולהציאו לצית דין ולומר 'בנו זה', שצריכים לומר שזה פועל ידם, שהם שגרמו לו את הכלל הטמא.

אמנם על זה המשיך הכתוב לומר 'לא תלין נבלתו על העץ כי קללת אלקים תלוי', שקאי על בן סורר ומורה כמו שפירש"י שאם חסיד עליו אציו או אמו סוף שיצא לתרבות רעה ויעבור עבירות ויתחייב מיתה צבית דין. ומכל מקום אמר 'קללת אלקים תלוי' שפירש רש"י שהאדם עשוי צדמות דיוקנו של מלך, והיינו שהוא כלם קדוש כלם אלקים, ואף שכן סורר ומורה קיבל מאציו ואמו כלם טמא וכמו שמכונה כאן 'נבלתו', מ"מ אחר שנהרג סר ממנו הכלל הטמא ההוא, ואז חוזר לעצמו שהוא צעם כלם אלקים.

לפני התפילה

(ז) **חודש אלול הוא כנגד שצט גד.** וגד הוא השצט השביעי מן השצטים, וגם ג"ד עולה ז'. וחודש אלול הוא החודש השישי שצחדשים, ונמצא שיש בזה יחוד שש ושצט (תקו"ז כח:), ושש

גימ' מש"ה, ואילו אליס"ף צ"ן רעוא"ל
עם הכולל גימ' ישראל"ל. ומורה על
קשר משה וישראל שמרומז בשצט גד.

ובן הוא האמת שמשה לא נפרד לעולם
מישראל, וכמו שאמרו חז"ל (סוטה

יג:) ש"משה לא מת שנאמר (דברים לה, ה)
'וימת שם משה', וכתיב (שמות לה, כח)
'ויהי שם עם ה', מה להלן עומד
ומשמש אף כאן עומד ומשמש, והיינו
שלעולם מקושר משה רבינו עם ישראל
אף אחרי מותו. ועל כן אמר משה רבינו
'כי ידעתי אחרי מותי כי השחת
תשחיתון' (דברים לה, כט), ר"ל שאם
תחשבו שאני מת, ותסבירו שעומדים כבר
'אחרי מותי', אזי 'השחת תשחיתון'.

ובקשר משה עם ישראל נעשה בקריעת
ים סוף, שכן ההדלל בגימ' צין
מש"ה וישראל"ל עולה כמנין י"ס סו"ף,
שים סוף מחבר ציניהם, ושם נאמר
(שמות טו, ה) 'אז ישיר משה ובני ישראל',
וכן אומרים 'משה ובני ישראל לך ענו
שירה', והיינו שנוצר קשר עמוק צין
משה ובני ישראל, ולכן מכוונים בחודש
אלול בפסוק (ישעיה מג, טו) 'הנותן צים
דרך' (שער היחודים י), שקאי על קריעת
ים סוף, ומורה על קשר משה וישראל,
שזהו תיקון חטא העגל.

ובקשר זה צין משה וישראל ישנו גם
צענין תרומת השקלים, וכמו
שאמרו חז"ל (תנחומא תשא ג) שצכל שנה
ושנה משה זוקף את ראשו של ישראל
ע"י פרשת השקלים, ולכן אמרו (ירושלמי

או"ר, והיינו שמהיה שמור עכ"פ צר"ז
האורות, כדי שמהיה שמור מדבר רע
היינו עון קרי, שרק אז תוכל לנצח את
האויבים ולהוציא בלעם מקרבם.

קידושא רבא

(ט) חודש אלול מכוון לשצט גד. ויש
לומר הענין בזה, כי בחודש
אלול נתקן חטא העגל, שבו עלה משה
למרום לקבל לוחות שניות, וחטא העגל
נגרס ממנה שעלה משה לשמים, ואמרו
'כי זה משה האיש לא ידענו מה היה
לו' (שמות לב, א), והיינו שחשבו שניתק
הקשר צין משה וישראל, ולכן ראו
לעשות תחתיו העגל. אבל שצט גד יש
להם קשר מיוחד עם משה רבינו, וכמו
שפירש הרצי ר' בונם, שלכן לא ראו
לעבור את הירדן, מפני שמשה רבינו
קבור בחלקם שצבצב הירדן, והיה להם
קנין חזק במשה שעל זה נאמר (במדבר
לב, א) 'ומקנה רב היה לבני גד ובני
ראובן' ולא ראו להפרד ממנו, והראו
בזה שכלל ישראל אינם יכולים להפרד
ממשה רבינו, ולכן בחודש שמכוון לשצט
גד מתקנים את חטא העגל.

ונשיא שצט גד היה אליסף בן דעואל
(במדבר א, יד) ולפעמים כתיב
אליסף בן רעואל (שם ב, יד), כי דעואל
מלשון דעת, ואילו רעואל מלשון רעוא
ורצון, שכללות ישראל שייכים אל הרצון,
ומשה הוא בחי' דעת (ע"פ של"צ פ"א), כי
משה מוריד את בחי' הרצון אל הדעת,
והנה אליס"ף צ"ן דעוא"ל עם הכולל

שקלים פ"א ה"ג) על הפסוק 'כל העובר על הפקודים יתן תרומת ה', כל דעבר צימא יתן, כי שם נוצר הקשר בין משה וישראל, שקצוע וקיים לעולם ועד.

(י) ידוע הרמז של חודש אלול שהוא ר"ת 'אני לדודי ודודי לי'.

והענין בזה, דהנה לא שיך להשיג את הקצ"ה, ודבר זה תמוה צעני האדם, מאחר שעז רצונו כל כך להתקרב אל ה', ולקבל השגה זו ועל זה הוא נצרך, וא"כ אמאי נצרך ממנו זאת. אבל הטעם בזה הוא כי אין רצונו של הקצ"ה שיעלה האדם אליו, אלא הקצ"ה רוצה להוריד עצמו אל האדם, וכשהאדם משתדל להשיג את ה' הרי הוא כעולה למעלה, ולא זו התכלית האמיתית, אלא שיריד את הקצ"ה למטה אליו. וכאשר האדם חפץ מאוד להשיג את ה', ורואה שאינו עולה בידו, נשבר לבו בקרבנו, ואז זוכה שירד הקצ"ה אליו. וזהו 'אני לדודי', שאני משתוקק מאוד לעלות אל דודי ולהשיגו, ואיני יכול, אבל ע"י שברון הלב על שאינו יכול לעלות אל דודו גורם ש'דודי לי', שירד הקצ"ה אליו.

ועל שני ענינים אלו של 'אני לדודי ודודי לי', אמרו חז"ל (בר"ר סא,

ג) יש שהולך אלל זיווגו ויש שזיווגו בא אללו, והם רחל ולאה, כי יעקב הלך לקחת את רחל, ובה נתקיים ענין הולך אלל זיווגו, ואילו לאה באה אל יעקב בבחי' זיווגו בא אליו (ספר הלקוטים מולדות). ולאה היא עלמא דאיתכסיא (וזה"ק ח"א

קנד). שאי אפשר להשיג, ולכן לא שיך לילך אליה, אבל עי"ז היא צאה אלל זיווגה, וכמו שהקצ"ה מוריד עצמו אל האדם. ולא"ה רח"ל עולים כמספר י"ם דר"ך, וזהו מה שמכוונים בחודש אלול בפסוק (ישעיה מג, טז) 'הנותן צים דרך'.

וזהו ענין י"ג מדות של רחמים שנפתחות בחודש אלול (שער רוח"ק מה), שעל ידם יורד הקצ"ה אל האדם. ועל זה אמרו חז"ל (מגילה לא). במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו, כי י"ג מדות של רחמים נקראים 'גאות ה' (וזה"ק ח"ב קלב), אבל הגאות של ה' הוא מה שהוא מוריד עצמו למטה, ולא מה שעולים בני האדם להשיגו.

וזהו גם ענין כיבוד אב שאמרו חז"ל (סנהדרין ג) שהוקש כבודם לכבוד המקום, כי ידוע שאב מרחם על בנו, והאב הוא מרכזה למדת הרחמים, כטעם 'כרחם אב על בנים', והאב יכול להתגאות ברחמים אלו, וכמו שמדות הרחמים הם גאות ה', ולכן מכוון בנו לכבודו, ושפיר הוקשו כבודם לכבוד המקום, שכיבוד אב על מדתו של רחמים, זהו ענין כבוד ה', כיון שגאותו היא מה שמוריד עצמו אל האדם ע"י מדות הרחמים. ולכן מרמזו חודש אלול גם בפסוק (דברים ל, ו) 'ומל ה' אליך את לבבך ואת לבב זרעך', כי א"ת לי'צבך ו'את לבב, ר"ת אלול"ל (אטדרהס תפלת ר"ה), כי מה שזוכה האב עובר גם אל בניו, כי האב מוריד עצמו אל בנו.

ש'אמרו 'מה אנוש כי תזכרנו'. וקטרוג זה הוא הקטרוג שמתעורר בכל ראש השנה, שרוצים המקטרגים שיספיע הקצ"ה לכולם יחד ובלא העלאת מ"ן למטה, והיינו שיקבלו מתנות (ע"י עבודה ישראל לר"ה). וכל ענין חטא המבול הוא השלמה עם קטרוג זה, לקבל השפעה בלא עבודה, שזהו ענין הו"ל השפעה בלא כלי מוכן לקבל, והקצ"ה אמר הנני מסכים עמהם, ולכן השפיע להם תחילה גשמי ברכה אף שלא העלו מ"ן, שהסכים לתת להם מתנות.

אבל אח"כ 'נבקעו כל מעינות תהום רבה' (שם פסוק יא), והם המים התחתונים אשר צוכים אנו בעינין למהוי קמי מלכא (תקו"ז פ.), והיינו שהם משתוקקים להעלות מ"ן קמי קוצ"ה, ולכן הם לא השלימו עם המתנה ונתגברו מאוד עד שנעשה מבול.

ולבן כתיב על ארץ ישראל ש'לא גושמה ציוס זעס' (יחזקאל כב, כד), כי ארץ ישראל לעולם לא תקבל מתנה בלא העלאת מ"ן, וכדכתיב בשבח ארץ ישראל 'עינות ותהומות יוצאים צבקעה ובהר' (דברים ת, ז), שמעלת ארץ ישראל היא מה שמעלה מ"ן, ולכן זה לא ירד הגשם של המבול בלא העלאת מ"ן, ולכן לא נתגברו זה מעינות תהום רבה ולא היה זה מבול.

אמנם מצינו שאי אפשר לזכות לארץ ישראל רק במתנת חניס, וכמו שציקש משה רבינו ליכנס לארץ ישראל

(יא) **ההפטרה** של פרשתינו קורין גם צפרשת נת, ואין עוד הפטרה שקורין צשני פרשיות. ורק צפרשת וינא מפטיירין חלק מהפטרה של שבת שובה, וזה פלא שדייקא פרשיות וינא וכי תנא מפטיירין הפטרה כפולה [ואיני יודע עתה הפשט].

אבל צענין ההפטרה של פרשתינו שקורין גם צפרשת נת, יש לומר שכל ענין יציאה למלחמה שובה מיירי פרשתינו, היא כדי להוציא ניצוצין שנזעלו בהם מחמת עון קרי, שכן מלחמה שייכת לשצט גד שהם היו אנשי מלחמה, ומצינו שפסוק 'גד גדוד יגודנו והוא יגוד עקצ' (בראשית מט, יט), מסוגל לשמירה מעון קרי (פע"ח ק"ש שעל המטה פי"א), וכל פסוק זה עולה בגימ' קר"י, וצפ"ר ברית כהונת עולם (פרי עץ הדר פי"א) רמז בזה שמחולקים לק"ג ור"ז כמו שמחולקים ש"י האורות (וזה"ק ח"ב קס"ו), כי ג"ד גדו"ד יגודנו"ו עולה ק"ג ואילו והו"א יג"ד עק"צ עולה ר"ו. ועון זה היה חטא דור המבול, כי הם רצו לקבל מתנות ולא יטערו להעלות מ"ן ולעשות עבודה כדי לזכות להשפעה, שזהו ענין עון קרי השפעה בלא העלאת מ"ן.

ובתיב (בראשית ז, יב) 'ויהי הגשם על הארץ וגו'. ואמרו חז"ל (מנצח צדש"י שם) שבתחילה היו רק גשם, ורק כשלא חזרו נתגברו להיות מבול. ויש לומר שאמרו חז"ל (בר"ר לא יב), שאמר הקצ"ה הנני מסכים עם המלאכים

הארץ לפני האלקים, שמאחר שהם לא העלו מ"ן אצדה הארץ שהיא צחי' המלכות את חינה צעיני ה', ונמאסה מלהשפיע לה, ונשחת כל ענין הקיבול שלה. 'וכאשה עלוצת רוח', כמו שנאמר החם שם (פסוק ו) 'ויתעצב אל לבו', ולכן אמר 'כי מי נח זאת לי', היינו שגם נח לא התפלל על דורו משום שלא חפצו להעלות מ"ן.

אבל מסיים (פסוק י') בי ההרים ימוש והנבעות תמוינה וחסדי מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך ה', והכוונה שגם אם לא יהיה להם שום זכות, שאף זכות אבות והאמהות יתמו (ירושלמי סנהדרין פ"ה ה"א), אעפ"כ 'חסדי מאתך לא תמוט', כיון שחמיד הקב"ה משפיע רק מתנת חיים, א"כ גם צלא זכות כלל ירחם ה', ונתבאר שעצם היכולת להעלות מ"ן הוא מתנת חיים, ועל זה גופא אמר 'חסדי מאתך לא תמוט', שכיון שהכח להעלות מ"ן הוא ע"י רחמים, א"כ לעולם יעלו מ"ן, ונכלל גם זה בכלל המתנת חיים שלא תמוט מישראל העלאת מ"ן, ולעולם יעצדו את ה'.

סעודה יום שבת

(יב) כל הזמנים שנוצחו שלא לשמן כשרים וכו' חוץ מן הפסח ומן החטאת. יש לומר הענין צה, שכבר נתבאר במקום אחר על מה שמנינו צוהר הק' (ח"ג קנ"ג:) שתשובה שייכת גם לנדיקים, שכיון שעיקר התשובה היא

רק צמתנת חיים (ספרי ואמתן א), אצל הענין צה, שמה רצינו מצין שחמיד מקבלים רק צמתנת חיים, וגם כשמעלין מ"ן לא ראויים לקבל רק צמתנת חיים, ולא זו בלבד אלא שעיקר מתנת חיים היא עצם הדצר שנותנים יכולת לאדם להעלות מ"ן, ולכן הגם שמקבלים מתנת חיים יודעים שצריך להעלות מ"ן. ולכן נקרא שמו של משה על שם 'כי מן המים משיתוהו' (שמות ג י'), כי הוא יולא מן המים התחתונים שמשתוקקים להעלות מ"ן.

ואמרו חז"ל (זה"ק ח"א רמ"ד:) שנת לא התפלל על דורו, ולכן נקרא המבול מי נח, ומשה תיקנו צאמרו 'מחני' אחרון מי נח (שעה"פ בראשית ו). והענין שתפילה הרי היא העלאת מ"ן, ומאחר שדור המבול מיאנו להעלות מ"ן, נגרס צה שגם נח לא יעורר עליהם מ"ן ולא יתפלל עליהם, אצל נתקן ע"י משה שהוא מכיר היטיב ענין העלאת מ"ן אע"פ שידע שלא מקבלים רק מתנת חיים.

וזוהו שנאמר צהפטרה (ישעיה מד י"ט) בי באשה עזובה ועצובת רוח קראך ה' ואשת נעורים בי תמאם אמר אלקיך וגו' בי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ בן נשבעתי מקצף עליך ומגער בך. כי 'אשת נעורים כי תמאם', קאי על דור המבול, שהם היו צחילת ימות עולם, שהארץ היתה אז צחית נעורים, וכתיב (בראשית ו יא) 'ותשחת

ובקרבתן פסח יש לומר שהוא ג"כ כמו חטאת שמציאים אותו לכפרה על מה שעבדו עבודה זרה צמרים (עי' רמב"ן בחפזות לב. ד"ה שכן, פי' ריב"א שמות יב, ו). אבל יותר יש לומר, שבקרבתן פסח מתהווה קדושת ישראל, ונקודת ההבדל שבין ישראל ואומות העולם הוא ענין העבודה לשמה, כמבואר בגמ' (ר"ה שס) דמה שגם בעבודה שלא לשמה נקרא דדיק גמור זהו רק בישראל ולא באומות העולם, כי ישראל צפנימיות לבס עובדים לשמה, וכיון שזה נוצר בקרבן פסח לכן מעבדתו צו כוונה לשמה.

יג) בענין עונג שבת, יש לומר שמתחילה נתיסדה כל ענין האכילה רק לעונג, שהרי לולא חטא עץ הדעת היה האדם חי לעולם, ולא היה צריך לאכול עבור חיותו, ובכלל זה לא היה נחלש ג"כ, שכל מה שמצוי היום חלישות צמיעוט אכילה הרי זה ענף מהמיתתה, שאם לא אוכלים נחלשים והולכים עד שמתים, אבל כשהאדם חי לעולם גם אינו נחלש, ואם כן אמאי היה צריך לאכול, אלא שצידוד נקבעו כל האכילות לשם עונג, וכגון אכילה מעץ החיים היתה שעי"ז יתענג מהחיים שלו, שהאכילה היתה מוספת לו תענוג צהחיים, וכן כל שאר האילנות, שמוציאים כל חוש פרטי, היתה האכילה למען להתענג מהחוש ההוא.

וזוהו הטעם שאכילות קדשים צריכות להיות למשחה (חולין קלג:), וכן צריכים לאכלס על השופע (מנחות כ"א:), כי

עבודה בחילה יתיר (וזה"ק ח"א קכט:), על כן שייך גם צדיקים שימעלו לעבוד בחילה יתיר. גם נחבאר שעצם התשובה לא נתיסדה מתחילה על חטאים, אלא שאמרו חז"ל (פסחים נ:): לעולם יעסוק אדם בתורה וצמנוות אע"פ שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, שלא שייך שיחיל האדם בעבודה לשמה תיכף ומיד, ומוכרח שהתחלה תהיה שלא לשמה, ועל ידי שלא לשמה בא ללשמה. ולכן כשצדיקים מתעלים לעבודה לשמה הם שבים על מה שעבדו עד עתה בכוונה שלא לשמה. והרי אמרו (ר"ה ד.) האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני הרי זה דדיק גמור, ונמצא שעבודה שלא לשמה איננה כלל חטא, ונחשב צוה כצדיק גמור, ומכל מקום שבין על זה בתשובה, וזהו תשובה של צדיקים, וזהו גם העבודה בחילה של יתיר שבתשובה, היינו עבודה לשמה, שאע"פ שגם בעבודה שלא לשמה הוא דדיק, מכל מקום צעל תשובה עובד בחילה יתיר ועבודתו היא כולה לשם שמים.

ומובן צוה הטעם שחטאת צריכה להיות לשמה, שכיון שקרבן חטאת מציאין לכפרה, ויסוד התשובה הוא על העבודה שלא לשמה, לכן צריכה חטאת להיות לשמה. וע"י מה שרואים שגם צדיק צריך כפרה על מה שעבד שלא לשמה, יזכו גם כל החוטאים לכפרה, ונמצא שהגורם לכפרה היא העבודה לשמה, ולכן מעבדת כוונה לשמה בקרבן חטאת.

לא היו שואלים לא היו צריכים לצרכה מיוחדת והיו ניזונים ממה שמוכן לאדם מזונותיו מתחילת יצירתו, אבל כשישאלו ויפלו ממדת הצטחון, יהיה צורך לזות להם צרכה מיוחדת. וציארנו הכוונה, שלולא שהיו שואלים לא היו יכולים לראות מהיכן הם ניזונים, אלא היו רואים שיש להם די פרנסתם מבלי ידיעה האין ומה, ולא צריך ע"ז צרכה מיוחדת, אבל כששואלים וצריכים לענות להם תשובה, אזי מוכרח לומר להם שבשנה השישית תעשה התבואה לשלש שנים ואז יראו האין הם ניזונים.

ובדבר הזה הוא גם לענין שבת, שכל שמיטה הרי הוא כשבת, ובשבת אין עוסקים לפרנסה ויש מקום לשאול 'מה נאכל', וכמו בשמיטה אם לא היו שואלים היו ניזונים מצרכה נעלמת, כך היה גם בשבת. ומעתה כשאמר הקב"ה למשה שביום השישי ירד לחם משנה, שזהו כמו הצרכה של שמיטה, הרי מובן מזה שאין ישראל חזקים בצטחונם זה' ולכן צריכים צרכה מיוחדת לכפול המן ציום השישי, ולכן לא רצה משה לומר לישראל ענין זה, כי עדיין היה עומד ומנפה שמא יתחזקו ישראל בצטחונם זה' ולא יהיו צריכים לצרכה כזו.

והאמת היא שכלל ישראל היו צועדים זה' בכל לבם, ולא היו שואלים מה נאכל, ורק דמן ואצרים שהותירו מן המן למחרתו, הם

אכילות קדשים צריכות להיות כצורשם שכל האכילות הם רק לעונג. וכן בשבת נשאר ענין האכילה של קודם החטא, ולכן יש בשבת מזה מיוחדת של עונג שבת, שהאכילות תהיינה לעונג גרידא.

ומובנים הדברים ממה שיש לאדם נשמה יתירה בשבת, דהנה קודם החטא לא היה צריך האדם לאכול למען חיותו, משום שהנשמה היתה מחיה אותו, אבל בשבת שיש לאדם נשמה יתירה, הרי אין חלק זה הנשמה עבור חיותו, שהלא בלאו הכי היה ג"כ חי, ועל כרחק שתוספת נשמה יתירה היא לתוספת עונג, ולכן מצוין בשבת על עונג שבת.

(ד) **עך אנה מאנתם לשמור מצותי ותורתי** (שמות טו, כח). ואמרו חז"ל (ב"ק 35) צהדי הוצא לקי כרצא, שכלל הקב"ה את משה בחטא של ישראל, ואמר לו 'עד אנה מאנתם'. נראה לצאר, דהנה כבר פירש"י (שם פסוק כג), שהקב"ה אמר לו עד אנה מאנתם משום שלא אמר משה מתחילה שביום שישי ירד לחם משנה על שבת, ורק כאשר מצאו לחם משנה אמר להם משה שבשבת לא ירד המן.

והענין צוה, עפ"י מה שפירש הרה"ק הרבי ר' זושא צפר' צהר בפסוק (ויקרא כג, כ"ב) 'וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע וגו' וצויתי את צרכתי לכם בשנה השישית ועשת את התבואה לשלש שנים'. שם

טו) **בשפת** אמת (תרטא) מפרש צענין השבת אצידה, שכל מצוה שעושה האדם ממשכת שפע, וכאשר חוטא האדם נאבד ממנו שפע זה, אבל מטעם מצוה השבת אצידה מחזירין לו אותו כאשר דורש אחריו. וזהו שאמרו (שעה"כ קכ"ט א) שמשנה רבינו מחזיר הכתרים לישראל בשבת, כי בשבת נזכר האדם לדרוש אחר אצידתו, ואז מחזירים לו את האצידה, וזהו גם הענין שבת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת וכו' (אבות פ"ו מ"ג), שבת קול זו מזכיר להאדם שידרוש אחר אצידתו ואז יזכה לקבלה.

י"ט לומר שזהו מה שנאמר (דברים יא, יב) ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד. כי אמרו חז"ל (יומא פ.) שכשמת משה נסתכחו שעורים, והחזירים עתניאל בן קנו צפלפולו (עי' תמורה טו.), כי צפלפול הוא דרש, וע"י שהיה דורש אחר האצידה שנשכחה מהם, החזירים, אלא שדרשות אלו צריכות להיות לאמיתה של תורה, והרי זה כענין שאמרו (ב"מ כח:) על הפסוק (כב, ז) 'עד דרוש אחיך אותו' דרשוהו אם רמאי הוא, וזהו מה שאמר 'ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה', שיש בה כח הדרש לדרוש האצידה, שהרי על הפסוק (דברים ח, ט) 'ארץ חטה ושעורה וגו', שמיירי משבת ארץ ישראל אמרו חז"ל (ברכות מא.) שלשעורים נאמרה, ואם נסתכחו השעורים, הרי זו שכחה ואצידה של ענין ארץ ישראל, ומכל מקום היא ארץ

לא היו צוטחים צה', וכיון שכל ישראל ערבים זה לזה, לכן נקצב לחם משנה ציום השישי לכלל ישראל בכללותו. וכיון שכל עיקר שהיו צריכים לצרכה זו הרי זה רק מחמת חובת הערבות מכל אחד למשנהו, לכן צענין זה כלל הקצ"ה את משה צהדי ישראל, ואמר להם 'עד אנה מאנחתם', שהרי כל עיקר מה שנאשם משה על שלא אמר לישראל ענין הלחם משנה, הרי זה ג"כ רק מחמת ענין הערבות.

אמנם כבר ביארנו צענין שמיטה, שיש ענין שדייקא מתוך מה שהוא לא טוב, ולא היה צריך להיות, יוצא דבר טוב שאילו לא היה קורה הענין ההוא לא היה כן, וכענין מה שמצינו בצוטה שאלם נקתה וטהורה היא ונזרעה זרע (במדבר ה, כח), שהענין הוא שאלם היא נחשדה ודאי שהיה לה עכ"פ נסיון צוה, וכיון שיצאת נקיה הרי היא מתברכת בצרכה ונזרעה זרע, אף שודאי היה ראוי שלא יהיה עליה כלל חשד. וכמו"כ בצמיטה אף שהיה ראוי שלא ישאלו כלל, אבל כששאלים יוצא מעלה שעתה רואים צחוש ההשפעה, והיא צורך גלוי ולא צהסתר. וכמו"כ לענין שבת, היה טענה על משה מה שלא גילה שציום השישי ירד לחם משנה, כי אף שאכן היה ראוי שלא יטרכו לזה אבל עתה שכבר צריכים לזה יש צוה טובה גדולה, שרואים צחוש צרכה השבת ציום ו', ולכן היה צריך משה להודיעם, והיה טענה עליו על שלא הודיעם.

עיקר העבודה בחו"ל היא קיום מצוות
'לא יהיה לך אלהים אחרים', שאף שאין
משיגים את האנכי, אבל מאמינים
בצירור שאין עוד מלבדו. וכמו"כ בלוחות
ראשונות שמעו ישראל מפי ה' 'אנכי ה'
אלקיך' והיה להם השגה בזה, אבל
בלוחות שניות לא היה מעמד כמו מתן
תורה, ולכן נשאר רק בחי' 'לא יהיה
לך', ולכן אמר אבדחם נעשה, היינו
'אנכי ה' אלקיך' שהיא מצוות עשה, ואין
עוד השגה ב'אנכי ה' אלקיך', שמרו
נשמע היינו בחי' ל"ת של 'לא יהיה לך'.

בפסוק וְלֹךְ ה' חֹסֵד בִּי אֶתָּה
תִּשְׁלַם לֵאמֹר בְּמַעֲשָׂהוּ
(תהלים סב, יג). ומקשים שאם משלם
כמעשהו הרי אינו בחסד אלא צדיק,
ואמאי הקדים לומר 'ולך ה' חסד'. ויש
לומר, שהקצ"ה משלם לצדיק שעובד את
ה' בכל לבו בעולם הזה, שיזכה להמשיך
לעבוד את ה' גם אחר פטירתו מן
העולם, ועבודתו הגדולה של הצדיק היא
להשפיע לכלל ישראל, ולהטיב עמהם
בכל הטובות, וצדיק שהיה מבקש תמיד
את טובתן של ישראל בחיים חיותו, וזכה
להמליץ צעד ישראל ולפעול להם טובה
גם אחר עלייתו לשמי מרום.

ונמצא לפי זה שצני ישראל בעולם
הוא זוכים לחסד גדול ע"י
מה שהצדיק מקבל שכרו בעולם העליון
שיכול להשפיע לישראל בשכר מה
שהשפיע להם בהיותו בעולם הזה.
ושפיר אמר 'ולך ה' חסד', שהקצ"ה
משפיע לנו חסד, משום ש'אתה משלם

אשר ה' דורש אותה, ובכח הדרישה של
ה' יש לנו ג"כ הכח לדורש אותה, ואז
זוכים שיחזיר לנו הקצ"ה האצידה.

ומה שכתב בשפת אמת צנין ששצנת
מחזירים הכתרים. יש לומר שקאי
גם על הלוחות הראשונות שנשברו, כי
אמרו חז"ל (דכ"ר ג, י) אמר להן משה,
אבדתן נעשה שמרו נשמע. כי הלוחות
היו הצפועל של מתן תורה, כי בתחילה
דיבר ה' עם ישראל את עשרת הדברות,
ואח"כ עשה הקצ"ה מעשה וכתבם על
הלוחות, וכשנשברו הלוחות, נאצד מהם
הנעשה, היינו הצפועל, אבל שצנת
שוצתים ממלאכה ואין צה מעשה
צפועל, ומכל מקום השציתה ממלאכה
עצמה הרי היא מצוות עשה, ונחשבת
כמעשה, ולכן שצנת מחזירים את
הצפועל וזוכים ללוחות ראשונות, ולכן
מחזירים הכתרים. וזה מרומז גם
בפרשת השבת אצידה, שנכפל צה כמה
פעמים 'וכן תעשה' כמו שכתב (פסוק
ג) 'וכן תעשה לחמורו וכן תעשה
לשמלתו וכן תעשה לכל אבדת אחיך',
כי חלק המעשה נאצד מישראל.

ובעיקר ענין 'אבדתם נעשה שמרו
נשמע', הרי זה כענין מה
שנבאר על מה שאמרו חז"ל (כתובות קי):
כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש
לו אלוה, וכל הדר בחוץ לארץ דומה
כמי שאין לו אלוה. כי בארץ ישראל
זוכים להשיג את הקצ"ה בחי' 'אנכי
ה' אלקיך', אבל בחו"ל אין השגה זו,
ולכן הוא דומה כמי שאין לו אלוה, אבל

לאיש כמעשהו' ר"ל כיון שלנדיק אחת
משלם שכל פעולתו כמעשהו בעולם
הזה, שמה כאן היה עומד ומשמש
עבור ישראל, כן הוא עומד החס
ומשמש עבור ישראל, עי"ז נשפע לנו
רצ טוב וחסד.

סדר השיעורים

פרשת נצבים-וילך

ביום ד'

יתקיים שיעורים

בבית מדרשינו בעיר לעיקוואד

הכנה לימים נוראים

מעריב בשעה 8:30 ואח"כ השיעור

**אחר השיעור יתקיים קבלת קהל
לקראת ימי הרחמים והרצון**

השיעור הקבוע ביום ד' - לא יתקיים בשבוע זו
השיעור הקבוע ביום ה' - יתקיים כרגיל

עדכונים והודעות על התפילות שיעורים וטישן
אפשר לשמוע מידי יום ביומו על מערכת השיעורים 1 - 9

בית המדרש תולדות יהודה דתלמידיו סטיטשין
ע"ש כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל זי"ע
1621 61st Street || Brooklyn NY 11204

סדר הזמנים

שבת קודש
פרשת כי תבא

7:19.....	הדלקת הנרות
7:35.....	מנחה וקבלת שבת
11:45.....	באטע
9:30.....	שחרית
6:50.....	מנחה ושל"ס

בברכת שבת שלום ומבורך
הגבאים

יעמדו על הברכה

ידידינו הנכבדים שלקחו חלק בהוצאות הגליון

פטרון הגליון

נדבת ידידינו הרב החסיד המפואר

מוה"ר יואל שפיטצער הי"ו

אב"י ב"פ

לרגל נישואי בנו

הבה"ח **יהושע** ני"ו במז"ט

עב"ג בת מחותנו מוהר"ר **בנימין משה שטעקל** הי"ו

זכות הפצת התורה יעמוד לו, שיזכה לנחת לרוב ממנו ומכל יוצ"ח, ולחיים טובים ארוכים מתוך בריות גופא ונהורא מעליא.

פרנס השבוע

נדבת ידידינו הרב החסיד המפואר

מוה"ר אביגדור מאנדלבוים הי"ו

אב"י לעיקוואד

לרגל נישואי בתו במז"ט

עב"ג הבה"ח **משה** ני"ו

בן מחותנו מוהר"ר **שמואל ישעי' פריעדמאן** הי"ו

סימן טוב ומזל טוב

שלוחה בזה אל מעלת ידידי ש"ב ראש וראשון לכל קדשי קהילתנו במסירות ובהתמסרות עד אין קץ, החסיד המפואר

מוה"ר יואל שפיטצער הי"ו

לרגל שמחת הנישואין של בנו

החתן **יהושע** ני"ו למז"ט

עב"ג בת מחותנו הרה"ח

ר' **בנימין משה שטעקל** הי"ו

יהא רעוא קדם אבוהון דבשמיא שהזיווג יעלה יפה, וירוה מכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, ויזכה להמשיך בפעליו הכבירים לתורה ותעודה עוד רבות בשנים, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים.

המברך

אהרן זילבער

זכות התורה תגן בעדם להתברך בכל מילי דמיטב, ויזכו לראות רוב נחת דקדושה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא אב"י

יעמדו על הברכה

ידידינו הנכבדים שלקחו חלק בהוצאות הגליון

ידידינו הבחור המופלג בתוי"ש
החתן **יונה פעלדמאן הי"ו**
לרגל נישואיו במז"ט ובשטומ"צ

זכות התורה תגן בעדם להתברך בכל מילי דמיטב, ויזכו לראות רוב נחת דקדושה מתוך
בריות גופא ונהורא מעליא אבי"ד

מכון תולדות יהודה סטיטשין
להוצאת ספרי כ"ק מרן רבינו שליט"א

ברכת מזל טוב

ברכות מאליפות נשגר בזה קדם
מעלת ידידינו עוז הרב החסיד המופלג בתורה וחסידות, ה"ה

מוהר"ר משה דוב שפיטצער הי"ו

נדבן זכות 'שותף המכון'

לרגל שמחתו בהולדת בנו בכורו במז"ט

זכות הפצת התורה יעמוד לו, שיזכו לנחת לרוב מכל יוצ"ח, דורות ישרים
ומבורכים, ולחיים טובים ארוכים מתוך בריות גופא ונהורא מעליא.

המברך
יהודה שפיטצער
מנהל המכון

וַיֹּאמֶר אֶבְרָהָם בְּמִקּוֹם הַזֶּה

לֵעֵלָה וַיִּבְרָא וַיַּעֲבֹד בַּמִּזְבֵּחַ, בְּשִׁמְחָה גְדוֹלָה וְשִׂמְחָה, הֵנָּה לְבָרֶךְ הַחַיִּים, הַיּוֹמָה וְרֵאשִׁית
וְאֵמֶר בְּיוֹם הַזֶּה בְּאֶמְרֵי, בְּשִׁמְחָה גְדוֹלָה וְשִׂמְחָה, הֵנָּה לְבָרֶךְ הַחַיִּים, הַיּוֹמָה וְרֵאשִׁית
אֵת הַנֶּבֶר אֲשֶׁר בְּחִמְכֵּי הַיּוֹמָה, מִפְּנֵי שֶׁנִּכְרַח, מִקְדָּשֵׁי לֵילֹת כִּימִים וְלֹא מִחֻזּוֹק שְׂבוּתָא
בְּהַטּוֹב נְתִיבֵיהֶם לְהַאֲרִיךְ, שִׁפְרָצוֹ הַמַּעֲשִׂינִת חוּצָה עוֹמֵד בְּמִסְפָּרָה, עוֹמֵד בְּרֹאשׁ וַיְדוּ בְּכָל

כִּלְוֵי יָדֵי חֲבֵירֵי מִכּוֹן מַלְלוֹת יְהוּדֵי סְטִיטִישׁ וְנִמְרָכֵי דְעֵתָה, בְּכִרְכִּים יִדְיִישׁ הַמִּכּוֹן ד' וְיִשְׂרָאֵל מִשְׁתִּינָה,
קְיֻיבִיל ש"י מִסּוּר כְּבֹד הַחִיקָה, אֵשׁ אֲשִׁמְלֵת רַבָּה הַפָּאָרָה, כִּלְוֵי הַמַּעֲשִׂינִת, שְׂמִילֹתֵי הַלְעֵלֹת, כְּשִׁת'.

הַרְה"ח יוֹאֵל שְׁפִיטְצֶער הַי"ו

בַּעַל דְּפֹס יִשְׂרָאֵל וְחֵבֶר הַמַּעֲרָכָה

קוֹל צֶהֳלָה וְרֵעָה שְׁפִתֵינוּ אִין תִּרְעָה

בְּשִׁיר וּבִרְעָנָה נִעְלָה, לְרֹגֶל שְׂמִיחָתָהּ הַבְּרִילִית, שְׂמִיחָה וְצֶהֳלָה

בְּנִישׁוּאֵי בְנוֹ לְמֹזֶל טוֹב

הַבַּה"ח הַתְּמִימִם לְמַעֲלֹת

הַחֲתָן יְהוֹשֻׁעַ ג'י"ו

עַבְד' בַּת מַחֲוֹתָהּ יִדְיִישׁוֹ הַרְה"ח רַבִּי בִּנְיָמִין שְׁטֵיטְקֵל הַי"ו

עַבְדֵי הַגָּפֶן בַּעֲבֵבֵי הַגָּפֶן דָּבָר נָאֵה וְתִתְקַבֵּל

בְּכָל דְּרָכֶיךָ דְּעָה"ו וְהוּא יִישׂר אֶרְחֵיךָ

בַּעַת שְׂמִיחָתָהּ, בְּנִיבֵי לִשְׁבַח וְחִקְרָה הַדְּרוּרָה, עַל שְׁעוֹמֵד לִמְיָן הַמִּכּוֹן וְהַמַּעֲרָכָה זֶה רַבּוֹת בְּשִׁנִּים כּוֹל שׁוֹיִן
לְטוֹבָה בְּנִאמְנוּתָהּ, וְעוֹמֵד בְּתוֹבָנָהּ הַרְבֵּה מֵאִדִּי לְכָל עֵינֵי הַמִּכּוֹן סִידוּר וְעוֹמֵד בְּיַעֲזֵר וְהַדְּרוּרָה כְּלָבֵי הַטּוֹב
וּבְחִמְכֵּי, שִׂיחָה דְּכֹסֶלֶם מְחֻסָּר וְיֵשׁ לְתוֹעֵלָתָהּ בְּחֻסָּדוֹ וְטוֹבָתָהּ, וְקִדְשֵׁי לֵילֹת כִּימִים בְּמִסְפָּרָה, וְעוֹמֵד

בְּכָל תַּעַת וְעוֹנָה בְּרֹאשׁ הַמַּפְעֵלִים עֲבָדֵיהֶם.

וְכָל הַמַּחֲבָה אֵת הַרְבִּים אִין חֹסֵא בֹא עַל יְדֵיךָ

אַשְׁרֵי לוֹ מַח טוֹב חֶלְקוֹ וְחֻבָּל!

זֹאת הַבְּרִכָּה, מֵאֲלוֹקֵי הַמַּעֲרָכָה, שְׁעִילָה הַחַיִּים יֵפֶה וְיִזְכּוּ לְבִנּוֹת בֵּית נֶאֱמָן בִּישְׂרָאֵל לְהַאֲרִיךְ, דְּרוּרָה
יִשְׂרָאֵל מְבוֹרָכִים עַל דְּרָךְ הַמַּסּוּרָה, בְּיָם וּבְנֵי בְּנִים עוֹסְקִים בְּחִוְרָה וּבְמַצְוֹת ד' בְּרָה, וַיִּרְאֶה רַב נֹתָה
דְּקִדּוּשָׁה, מְבֹדָה גְּדוּשָׁה, מְתוּךְ בְּרִיּוֹת טוֹפָא וְהוֹרָא מַעֲלִיא וְיִזְכּוּ לְחִמְשֵׁי הַכְּבִירִים בְּעֵד
וּבְגִבּוּרָה, לְהַגְדִּיל תוֹרָה וְחֹסֵד וְלִהְיוֹת דְּרִיזָה, בְּרֹב אוֹנִים וְאִמְרָן כֹּחַ כְּאוֹת נֶפֶשׁ הַחַיִּים, עַדִּי נֹכַח
לְבִיָּאֵת הַנּוֹאֵל בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן

בְּרֹב הַעֲרִכָה וְהוֹקֵרָה וּבְשִׂמְחָה רַבָּה

יְהוּדָה שְׁפִיטְצֶער

אַחֲרֵי זֵילְבֶער

מִכּוֹן תּוֹלְדוֹת יְהוּדָה סְטוּטְשִׁין
מַעֲרָכָה דְּעָה

בית המדרש תולדות יהודה דתלמידי סטיטשין

ע"ש כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל זי"ע

1621 61st Street || Brooklyn NY 11204

מקומות לבנים

אלו שקנו מקום לבניהם
בסכום המלא של \$5000
ורוצים להחזיק המקום גם
לימים הנוראים המחיר \$275

מקומות לבחורים

כבשנים שעברו י"י שלחנות
מיוחדים לבחורים בצד מעריב
בלי תשלום, וכמו כן יהי
אפשרות לשכור 'זיץ' לימים
הנוראים עבור בחורים, במחיר
\$375, והיות שמקומות ישיבה
בימים הנוראים מוגבלים
מאוד מחמת ריבוי העם
בליעה"ר, לכן יערכו השכירות
לבחורים הנרשמים באופן של
'כל הקודם זוכה'.

מקומות לבנות

בעזרת נשים יהיו שולחנות
מיוחדות למקומות לכל
הבנות ללא תשלום, גם יהי
אפשרות לייחד מקום לבנות
במחיר של \$150 לכל מקום.

מחיר ה'זיצען' בביהמ"ד

לאלו שקנו מקום קבוע בבית המדרש

ראש השנה ויום כיפור \$375

ראש השנה \$300

יום כיפור \$200

לאלו שלא קנו מקום קבוע בבית המדרש

ראש השנה ויום כיפור \$450

ראש השנה \$350

יום כיפור \$250

מחיר ה'זיצען' בעזרת נשים

מקום גם בעזרת נשים* \$200

מקום רק בעזרת נשים* \$350

* אם צריך רק לראש השנה או יוה"כ יוכל לקבל הנחה אצל הגבאי

מודעה נחוצה

היות שבשנים שעברו השתדלנו לעזור לכל א' וא' לשביעת רצונם,
כולל גם החלפת מקומות קבועות למקומות מיוחדים, וזה גרם
להרבה קושיים, לכן הוחלט שאלו שרוצים להחליף מקומן
הקבועות שיהי' הוספה של \$150 דולר, ובתקוה להבנה.

אופני הרשמה

« Mail : 1274-49th Street # 567 | Brooklyn NY 11219

« Tel. : 646.532.8391 - 718-438-0032 #105 (נא להשאיר הודעה מפורטת)

« ניתן להכניס לתוך קופה שעל דלת חדר הגבאי בביהמ"ד.

« ניתן לפנות לאחד מן הגבאים (בכל יום אצל תפלת שחרית מעריב)

הגבאים: הר"ר יהודה הלוי גאלדהערש הי"ו, הר"ר מרדכי פליישמאן הי"ו

זמן אחרון להרשמה א' סליחות

אחר זמן זה אין שום חזקה על המקומות (אפילו לאלו קנו זיץ קבוע בביהמ"ד)

וועד הכנסת אורחים

אש"ל שע"י

קהל תולדות יהודה סטיטשין - ב.פ.

לכל אנ"ש הרוצים שיסדרו עבורם אכסניא

וכן לכל ענייני הכנסת אורחים

לחודש תשרי הבעל"ט נא להתקשר

לטלפון סיסטעם

מיוחד לצרכי 'הכנסת אורחים' שע"י קהלתנו הק'

718.587.1856

ובעזרת השי"ת נשתדל לסדר הכל על צד היותר טוב.

אויב האט איר א דירה צו פארדינגען

אדער אויפצוטוישען, אדער האט איר

פלאץ ביי אייך אין שטוב אריינצונעמען

אורחים.

ביטע פארבינדט אייך מיט די וועד

הכנסת אורחים.

הגבאים

בס"ד

ערש"ק לסדר ושמחת בכל הטוב תשפ"ו לפ"ק

מזדעזע משמחת

יום בשורה היא לנו, להודיע בשער בת רבים אשר הצליח ה' דרכינו, כאשר עלה בידינו למנות את כבוד הרב הגאון מפארי עולם החינוך, תלמיד חכם מופלג ובר אוריין, מחונן בכשרון מיוחד להנחיל מורשה לתלמידים ולהאיר נתיבות בטוב טעם ובהירות נפלאה ולהדריכם במושגי תורה ויראה – ובמיוחד לתלמידים בגיל בר מצוה

ה"ה

הרה"ג ר' אשר ישעי' רובין שליט"א

בן הגה"צ מגלאגוב זצ"ל

ר"מ במכינה לישיבה דחסידי בעלזא

להתמנות בתפקיד מגיד שיעור בסדר חומש רש"י

הרב החשוב והמופלג – מפארי קהלתינו בעיר וויליאמסבורג יע"א, בר אוריין מלא וגדוש, מחונן ומוכשר להנחיל מורשה לתלמידים בטוב טעם ודעת

ה"ה

הרה"ג ר' יואל כהנא שליט"א

בן ידידינו הרגול הרה"ג משה יצחק כהנא שליט"א מעיר מאנטשעסטער יע"א

להתמנות בתפקיד מגיד שיעור

בסדר הלכה לפני התפלה – ומשגיח בוקר

מצלאין אנו קדם מלכא שיתרומם ויתקדש שם שמים על ידינו, ותקותינו איתנה שהשי"ת תהי' בעזרינו שנוכל להעמיד תלמידים הגונים ראים ושלמים שכל רואיהם יכירו כי הם זרע ברך ה'.

הנהלת המתיבתא

מוסדות התורה והחינוך שע"י קהל תולדות יהודה דתלמידי סטיטשין

וּמִצְדִּיקוֹ הָרַבִּים כְּכֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד
אֵלֶּה מִלְמְדֵי תִינוּקוֹת

אנשי בשורה אנו היום, שאחרי השקעה כוחות רבים ויגיעה עצומה ע"י מחנך הנפלא, מנהל המוסד שליט"א עם חברי ועד החינוך העומדים על הפקודים, למצוא ולסדר צוות מחנכים מובהקים בקיאים באומנתם לעשות מלאכת ה' כדת וכראוי

עלתה בידם והצליחו בסייעתא דשמיא למנות איש נכון וראוי לאותה איצטלא, מרבין תורה לעדרי צאן קדשים, אשר כבר איתמחא גברא ואתמחי קמיע בכשרונותיו הנפלאים, והעמדת גידולים נאים, מפורסם לשבח ולתהלה בשדה חינוך הבנים, זה רבות בשנים, במסירות נאמנים

הרב שמואל חיים

מאשיקאזיטש שליט"א

מלמד רבות בשנים לטובה בתלמוד תורה דרכי חיים

שנתמנה להמשיך תפקידו במיטב כשרון ותבונה לעמוד לשרת בשם ה' בתור

מלמד מומחה במוסדותינו הק'

ואתו עמו האי גברא יקרא איש יקר רוח וכביר המעש המהולל בתשבחות

הרב אברהם ראזנבערג שליט"א

לעמוד לימינו 'לעזור' להצלחת עבודה"ק

יִסְף ה' עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם,
בְּרוּכִים אַתֶּם לַה'

אחת היא ברכותינו שיזכו לראות ברכה והצלחה רבה בעמלם, להשריש תורה ויראת שמים וללמד 'לבני יהודה' תורת ה' ודרכי ישרים, אשר כל רואיהם יכירון כי זרע ברך ה' המה, וכה יתן ה' וכה יוסיף עליהם ועל בניהם לראות רב נחת דקדושה ולהתברך בכל הברכות האמורות בתורה, עדי נזכה כולנו בנערינו ובבנינו לקבל פני משיחנו בב"א.

המקדמים פניהם בברכת ברוכים הבאים בשם ה'

הנהלת התלמוד תורה

